

Hulp – en dienstverlening aan gedetineerden Actieplan 2021 – 2023

Penitentiaire inrichting Wortel

Inleiding

Voor u ligt het actieplan hulp – en dienstverlening aan gedetineerden 2021 – 2023 van de PI Wortel, een leidraad voor de Vlaamse partners voor de komende twee jaar. In dit document willen wij u meenemen in het reilen en zeilen van onze inrichting.

In eerste instantie vindt u de omgevingsanalyse terug met bijzondere aandacht voor de populatie die hier verblijft, de structuur en organisatie van de hulp- en dienstverlening, een SWOT-analyse, een evaluatie van het vorige actieplan en een kadering van het strategisch plan hulp – en dienstverlening aan gedetineerden 2020 – 2025 waar dit actieplan nauw bij aansluit.

Vervolgens is er het effectieve actieplan, onderverdeeld in domeinoverstijgende en domeinspecifieke doelstellingen. In de domeinoverstijgende doelstellingen zullen wij de komende jaren de nadruk leggen op vier strategische doelstellingen: samenwerking binnen de PI Wortel, identiteit, onthaal en regionale samenwerking. De domeinspecifieke doelstellingen expliciteren de doelstellingen die elke partner voor zichzelf vooropstelt voor de komende twee jaar. U vindt hier ook de beschrijving van de totstandkoming van dit plan terug.

Tot slotte zijn er nog een aantal bijlagen toegevoegd.

Dit actieplan is het resultaat van het engagement en de inzet van de leden van het beleidsteam. Een bijzondere dank is dan ook op zijn plaats voor

- David Soentjes, teamverantwoordelijke CAW De Kempen
- Heidi Martens, PBA PI Wortel
- Jill De Ridder, stafmedewerker CGG Kempen
- Linde Vangoethem, expert VDAB
- Lotte Claes, organisatieondersteuner CAW De Kempen
- Patricia Vrijens, directielid PI Wortel
- Sandra Opdekamp, PSD PI Wortel
- Sofie Luyckx, onderwijscoördinator VOCVO
- Thomas Baeckens, cultuurfunctionaris De Rode Antraciet
- William Gorissen, PA PI Wortel

En hun bredere achterban voor de enthousiaste medewerking aan dit proces.

Ondanks de moeilijke periode waar we momenteel inzitten, hebben zij zich toch gesmeten in de opmaak van dit actieplan. Ik kijk ernaar uit met hen op pad te gaan om met de vooropgestelde doelstellingen aan de slag te gaan en deze te realiseren in onze inrichting!

Karen Delespaul
Beleidscoördinator hulp -en dienstverlening gedetineerden
PI Wortel

Lijst met afkortingen

AA	Anonieme Alcoholisten
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CGG	Centrum Geestelijke Gezondheidszorg
DG EPI	Directoraat-generaal penitentiaire inrichtingen
DSO	Directe sociale omgeving
FIP ²	Foreigners Involvement and Participation in Prison
PBa	Penitentiair Bewakingsassistent
PI	Penitentiaire Inrichting
PSD	Psychosociale dienst
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TANDEM	Toeleiding en Aanmelding Na Detentie En Meer
TB	Trajectbegeleiding
VCA	Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOCVO	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

Inhoud

Inleiding	2
Lijst met afkortingen	3
1 Omgevingsanalyse.....	6
1.1 Situering gevangenis	6
1.2 Populatie.....	6
1.2.1 Leeftijd.....	6
1.2.2 Nationaliteit.....	7
1.2.3 Wettelijke toestand.....	7
1.2.4 Verblijfsstatuut	7
1.2.5 Doelgroepen STRAP.....	7
1.3 Overlegstructuur hulp -en dienstverlening	8
1.4 Aanbod hulp -en dienstverlening	9
1.5 Corona	10
1.6 SWOT-analyse.....	10
1.7 Evaluatie actieplan 2018 – 2020.....	10
1.7.1 Planning	11
1.7.2 Sleutelfiguren hulp- en dienstverlening	12
1.7.3 Brug binnen – buiten	13
1.7.4 Communicatie en participatie	13
1.7.5 Cultuur sensitief beleid.....	14
1.8 Strategisch plan 2020 – 2025	15
2 Actieplan.....	16
2.1 Totstandkoming.....	16
2.2 Beschikbare middelen	18
2.3 Domeinoverstijgende doelstellingen en acties	20
2.3.1 Samenwerking	20
2.3.2 Onthaal	24
2.3.3 Identiteit.....	26
2.3.4 Regionale samenwerking	30
2.4 Domeinspecifieke doelstellingen en acties	32
2.4.1 Onderwijs	32
2.4.2 Sport en cultuur.....	35
2.4.3 Tewerkstelling	37
2.4.4 Welzijn	38
2.4.5 Gezondheid.....	41

3	Bijlages.....	42
3.1	Bijlage 1: tabel leeftijd.....	42
3.2	Bijlage 2: tabel nationaliteiten	42
3.3	Bijlage 3: tabel wettelijke toestand.....	43
3.4	Bijlage 4: tabel verblijfsstatuut.....	43
3.5	Bijlage 5: SWOT – analyse	44
3.6	Bijlage 6: doelstellingen STRAP 2020 - 2025	47

1 Omgevingsanalyse

1.1 Situering gevangenis

De Penitentiare Inrichting van Wortel was tot 1993 een landloperskolonie. Het ontstaan van de 'kolonie' dateert uit de periode van de Verenigde Nederlanden. In 1822 werd de "Maatschappij van Weldadigheid van de Zuidelijke Nederlanden" opgericht. In Wortel kwam er een zogenaamde Vrije Kolonie, in Merksplas een Onvrije Kolonie. Het succes van het "Hollands project" was van korte duur en werd na de Belgische onafhankelijkheid afgevoerd. In 1866 stemde het Belgisch parlement de "Wet op de Landloperij". Deze wet betekende de start van de Rijksweldadigheidskoloniën van Wortel en Merksplas. In 1881 werden in Wortel de nieuwe gebouwen voor de landlopers opgetrokken. Dit zijn de mooie witte gebouwen die er nog steeds staan en gebruikt worden voor activiteiten van justitie (keuken, rekendienst, ateliers) en Vlaamse Gemeenschap (groepsgericht aanbod). Na de afschaffing van de wet in 1993 kreeg de inrichting een nieuwe bestemming. Vanaf dan spreken we van een strafinrichting.

Sinds 1993 werden de gebouwen geleidelijk opgebouwd, beter beveiligd en gerenoveerd. Belangrijke infrastructurele aanpassingen inzake veiligheid werden uitgevoerd. Er werd een nieuw cellulair complex gebouwd. De gevangenis evolueerde naar een inrichting waar ook langer gestraften worden gehuisvest. In 2012 werd een nieuwe vleugel in gebruik genomen die plaats geeft aan 114 extra gedetineerden (merendeel duocellen).

Van begin 2010 tot eind 2016 was de Penitentiare Inrichting te Tilburg een bijhuis van de Penitentiare Inrichting Wortel. Binnen het kader van een verdrag tussen Nederland en België werd deze inrichting ter beschikking gesteld voor strafuitvoering van 650 Belgische gedetineerden. Gezien de bouw van een aantal nieuwe gevangenissen werd het aantal gedetineerden in Tilburg sinds 2014 afgebouwd tot eind 2016 en werd het project Tilburg stopgezet. Momenteel is de PI Wortel een strafinrichting met een capaciteit van 301 gedetineerden.

1.2 Populatie

Vanuit het beleidsteam werden volgende parameters naar voren geschoven als belangrijk om op te nemen in de bespreking van de populatie:

- Leeftijd
- Nationaliteit
- Wettelijke toestand
- Verblijfsstatuut
- Doelgroepen STRAP
 - Radicalisering
 - Psychiatrische problematiek
 - Veelplegers
 - Intrafamiliaal en seksueel geweld

We bekijken deze in detail, gebaseerd op de populatiegegevens van 1 maart 2020. De dagpopulatie was die dag 285 gedetineerden. Dit is dus een momentopname. Er is bewust voor gekozen om de cijfers te hanteren van voor de coronacrisis, omdat deze een impact heeft op ons doelpubliek.

1.2.1 Leeftijd

Om een overzichtelijke weergave te kunnen geven van de leeftijd, is ervoor gekozen deze onder te verdelen in leeftijdscategorieën (bijlage 1).

We stellen hierbij vast dat meer dan de helft van de gedetineerden jonger zijn dan 35 jaar (54 %) en 77 % van de gedetineerden in penitentiaire inrichting Wortel jonger zijn dan 45 jaar. We hebben dus voornamelijk te maken met een jong doelpubliek.

1.2.2 Nationaliteit

We stellen vast dat de best vertegenwoordigde nationaliteiten zijn:

- Belg: 44 %
- Marokkaan: 11 %
- Irakees: 5 %
- Nederlander: 5 %
- Roemeen: 4 %

Verder is het aantal nationaliteiten dat aanwezig is binnen de gevangenis ook zeker het vermelden waard. Op 1 maart 2020 waren er 44 verschillende nationaliteiten aanwezig (en 2 gedetineerden waarvan de nationaliteit onbekend was en 3 gedetineerden die geregistreerd stonden als vluchteling). Dit maakt dat het publiek zeer divers is. Deze diversiteit lijkt een blijvend gegeven. Op 6 april 2021 waren er 43 verschillende nationaliteiten aanwezig.

Een overzicht van de nationaliteiten is terug te vinden in bijlage 2.

1.2.3 Wettelijke toestand

De wettelijke toestand wordt onderverdeeld in verschillende categorieën (bijlage 3). Van de gedetineerden heeft 88 % een straf tussen de 3 en 7 jaar. Onder de categorie "Andere" verstaan we momenteel de landlopers die nog steeds aanwezig zijn in de gevangenis van Wortel. Op 6 april 2021 zijn dit nog twee landlopers.

1.2.4 Verblijfsstatuut

In de officiële cijfergegevens van het verblijfsstatuut botsen we op beperkte informatie (bijlage 4). Bij de helft van de gedetineerden is het verblijfsstatuut niet officieel ingevuld. Navraag bij de griffie leert ons dat 46 % van onze totale bevolking geen recht op verblijf heeft (bevraging op 18/06/2020, 125 van de 276 gedetineerden).

1.2.5 Doelgroepen STRAP

Binnen het strategisch plan worden een aantal specifieke doelgroepen benoemd. In onderstaand overzicht bekijken we de vertegenwoordiging van deze groepen binnen de PI Wortel.

1.2.5.1 *Geradicaliseerde gedetineerden*

In de PI Wortel is het aantal gedetineerden dat onder dit statuut valt zeer beperkt. Het afgelopen jaar hebben wij één casus gehad. Hier een volledig beleid op afstemmen is daarom niet opportuun. Zodra het nieuwe draaiboek rond radicalisering gecommuniceerd is, zullen wij hier in Wortel wel mee aan de slag gaan en dit implementeren.

1.2.5.2 *Plegers van seksueel en intrafamiliaal geweld*

Een maatschappelijk erg actuele en relevante doelgroep is die van het seksueel en intrafamiliaal geweld. Bij de verkenning voor de PI Wortel stoten we hier op twee belangrijke feiten:

- De doelgroep van seksueel delinquenten is groot. Op dit moment verblijven er 30 gedetineerden met zedenfeiten in de PI Wortel. Dat is meer dan 10 % van onze populatie en zeker niet verwaarloosbaar. We hebben echter geen zicht op het feit of dit een stabiele groep is. PSD geeft aan dat er een stop geweest is op het aantal seksueel delinquenten in de PI Wortel door de personeelsbezetting bij PSD. We hebben er dus geen zicht op hoe deze doelgroep zich

zal evolueren binnen de inrichting. Dit in kaart brengen zal een eerste stap zijn en zal opgenomen worden in het actieplan onder de populatiegegevens.

- De doelgroep rond intrafamiliaal geweld is iets moeilijker te identificeren. Dit is geen afzonderlijke strafcategorie, maar een verzwarende omstandigheid. Daar komt nog bij dat er wel daders van intrafamiliaal geweld in de gevangenis kunnen verblijven, waarbij dit niet opgenomen is in het dossier. Het is een doelgroep die traditioneel ondergerapporteerd wordt en een groot dark number heeft. PSD geeft aan dat dit gevoelsmatig niet zo'n grote doelgroep is in Wortel.

1.2.5.3 Gedetineerden met een psychische of psychiatrische stoornis

Psychische en psychiatrische problematieken zijn alomtegenwoordig binnen de gevangensmuren en hebben een enorme impact op het welzijn van gedetineerden en het risico op recidive. Door een gebrek aan screening is het onmogelijk om hier de correcte cijfergegevens weer te geven. Uit literatuur weten we echter het volgende:

“Recent onderzoek toont pijnlijk scherp aan hoe hoog de zorgnood in de gevangnissen in Vlaanderen en Brussel is als het gaat om ernstige psychische belasting zoals stress, slaapstoornissen, angst, depressie, suïcidaliteit en middelen-gerelateerde problematiek. Uit dit onderzoek blijkt namelijk dat gedetineerden een disproportioneel hoog risico lopen op het ontwikkelen van gezondheidsproblemen in vergelijking met de algemene populatie. Zo hebben ze gemiddeld een hogere stress-score, hebben ze meer slaap-, angsten depressiestoornissen en gebruiken ze meer geneesmiddelen. Een vijfde van de gedetineerden heeft het afgelopen jaar suïcidale gedachten gehad, meer dan één op drie had deze minstens eenmaal ooit in zijn/haar leven en bijna een kwart heeft ooit een zelfmoordpoging ondernomen. Bovendien toont recent onderzoek in de Vlaamse gevangnissen aan dat bijna de helft van de gedetineerden ooit in de levensloop de formele diagnose van een psychiatrische stoornis kreeg (bv. middelen-gerelateerde, depressieve of ontwikkelingsstoornis). Ongeveer 40% rapporteerde ook een psychiatrische behandeling voor detentie en één op tien gaf aan frequent gebruik te maken van het aanbod rond geestelijke gezondheidszorg in de gevangenis.”(STRAP 20-25, pagina 11-12)

Aan de slag gaan met deze doelgroep is essentieel, ook binnen het lokale actieplan. Binnen de bespreking met het beleidsteam hebben we de prioriteit gelegd op middelenmisbruik en suïcidepreventie.

1.2.5.4 Veelplegers

In het strategisch plan wordt gesproken over “veelplegers”. De belangrijkste nood die binnen het huidige plan geïdentificeerd wordt, is de afbakening van de doelgroep. We hebben in eerste instantie dus nood aan een duidelijke definitie: wat is een veelpleger? Zodra hier bovenlokaal duidelijkheid over is, kunnen we hier lokaal acties in ondernemen. We volgen de evoluties hierrond op en zullen deze doelgroep herbekijken met het oog op een volgend actieplan.

1.3 Overlegstructuur hulp -en dienstverlening

In onderstaand overzicht vindt u de overlegstructuur waarbinnen de hulp – en dienstverlening opgenomen is terug. Eind mei 2021 zal ook opnieuw bekeken worden of het opportuun is om een overleg tussen PSD en trajectbegeleiding op te starten. De overlegstructuur die hieronder uitgetekend staat, is de formele overlegstructuur. Dit wordt aangevuld met ad hoc overleg.

1.4 Aanbod hulp -en dienstverlening

Binnen de gevangenis van Wortel hebben wij een ruim hulp – en dienstverleningsaanbod. Hieronder vindt u een schematisch overzicht terug. Dit is een niet-exhaustieve lijst van het beschikbare aanbod.

Uiteraard moeten we hier de kanttekening bij maken dat dit het aanbod is dat geldt binnen normale omstandigheden. Tijdens de coronapandemie is al het groepsaanbod lange tijd stopgezet. Partners hebben dan een omschakeling moeten maken naar aanbod op cel, onder de vorm van afstandsonderwijs, crea-pakketten, diverse woordspelletjes, poëzieopdrachten, workouts op cel, ... De uitgebreide info vindt u terug in het volgende punt.

1.5 Corona

Een actieplan indienen anno 2021 kan onmogelijk zonder de coronapandemie op te nemen in de omgevingsanalyse. In maart 2020 werd de wereld geconfronteerd met een globale gezondheids crisis. Met het oog op verdere besmettingen voorkomen, trokken Vlaamse partners zich terug uit de gevangenis. Na enkele maanden besliste de Vlaamse overheid om opnieuw de gevangenis binnen te gaan onder strikte preventieve maatregelen. Individuele gesprekken konden terug opgestart worden. In de zomerperiode werd er langzaam terug opgebouwd met groepsactiviteiten van 10 personen in de open lucht en augustus gingen opnieuw intakes door voor onderwijs.

Door de strengere maatregelen in de provincie Antwerpen op het einde van de zomerperiode verhoogde de druk op gevangenis opnieuw. Gedetineerden moesten na UV/PV lang in quarantaine, wat maakte dat de organisatie van basisrechten zoals een wandeling en een douche een hels karwei werd. Hierdoor kon in september het onderwijsaanbod in de PI Wortel niet opstarten. In oktober konden we wel van start gaan met enkele opleidingen en met de bibliotheek met de bedoeling om dan in november het volledige aanbod verder te zetten. Toen werd er, naar aanleiding van de tweede golf van coronabesmettingen, opnieuw beslist om groepsactiviteiten stil te leggen. Individuele gesprekken zijn wel ten allen tijde blijven doorgaan. Ondertussen zijn we mei 2021 en weten we dat het groepsaanbod nog tot minstens 30 juni zal stilliggen.

Dit heeft er echter niet voor gezorgd dat de partners stilgezeten hebben tijdens deze crisis. Al snel werd er een uitgebreid alternatief aanbod voorzien voor de gedetineerden. CAW riep een gratis telefoonnummer in het leven, waarbij ze tijdens de eerste lockdown telefoons van gedetineerden konden beantwoorden en konden doorverbinden met andere partners. Vanuit de onderwijspartners werd afstandsonderwijs opgestart. Er werden activiteitenfolders opgesteld met aanbod voor op cel: fitnessoefeningen, creamateriaal, kruiswoordraadsels, kaartjes voor DSO,... Vanuit de gevangenis werd een alternatief systeem voor bib op cel uitgewerkt. Er werden laptops voorzien voor videobellen met familie en vrienden, maar ook met organisaties in het kader van de reclassering. De lijst met creatieve ideeën is lang en zou ons hier te ver leiden.

Nu staan de vaccinaties voor de deur. Er is een vaccinatiestrategie uitgewerkt voor de gevangenis die de komende weken/maanden uitgerold zal worden. Maar wat dan? Voorlopig is het nog onduidelijk hoe de nabije toekomst eruit zal zien. Wat we wel weten, is dat heropstarten tijd zal kosten en energie. De routine en structuur die de gevangenis zo goed kent, is ondertussen al meer dan een jaar onderbroken. Er moet opnieuw geschakeld worden. We zijn ons ervan bewust dat we hierin zullen moeten investeren. Het actieplan is dan ook geschreven met dit bewustzijn in ons achterhoofd. Het kan zijn dat we de timing zullen moeten aanpassen om tegemoet te komen aan de veranderende context. En dan doen we dat.

1.6 SWOT-analyse

Uit de voorbereidende gesprekken werd een update van de SWOT-analyse gedistilleerd. Deze vindt u terug in bijlage 5.

1.7 Evaluatie actieplan 2018 – 2020

Als startpunt van de bespreking van het nieuwe actieplan moeten we natuurlijk kijken naar ons vorige actieplan. Wat was onze focus de afgelopen twee jaar? Wat willen we behouden of verderzetten? Wat is om welke reden niet gelukt om te realiseren?

1.7.1 Planning

Strategische doelstelling: We realiseren een evenwichtige planning die rekening houdt met de verwachtingen en krijtlijnen van zowel de Vlaamse partners als justitie en evalueren de drempels tot deelname.		
Actie 1: Selectie of eventueel opmaak van een gebruiksvriendelijke planningsinstrument voor het hulp- en dienstverleningsaanbod.		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Najaar 2018 – voorjaar 2019	
Actie 2: Opmaak van een evenwichtige en kwalitatieve planning		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Continue opdracht tot eind 2020	
Actie 3: Evaluatie van de deelname van werkers aan de hulp- en dienstverlening en bijsturing van de planning indien nodig en mogelijk.		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Najaar 2018 – voorjaar 2019	
Actie 4: Onderzoeken van de drempels tot deelname aan hulp- en dienstverlening.		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Najaar 2019	

De eerste strategische doelstelling van het actieplan 2018 – 2020 concentreerde zich omtrent een evenwichtige planning. Wanneer we kijken naar de tijdsgeest van het actieplan is dit een logische prioriteit. Het anders werken was bij de opmaak van het vorige actieplan net in voege gegaan, waardoor er een heel deel van het traditionele avondaanbod verschoven werd naar de dag. Er ontstond een spanningsveld tussen de verschillende domeinen, omdat de vrees kwam dat er onderlinge concurrentie zou zijn. De vraag naar een evenwichtige planning kunnen we hierbinnen kaderen.

De realisatie van de acties binnen deze strategische doelstelling is een hobbelig parcours geweest. We stelden de noodzaak vast om duidelijke afspraken te maken binnen ons CORT en met justitie over wat het kader is waarbinnen activiteiten georganiseerd kunnen worden en op welke manier we dit kader invullen. Hier zijn verschillende afspraken in tot stand gekomen. Hieronder vindt u enkele illustraties hiervan terug:

- Er kunnen in het educatief centrum max. 40 gedetineerden aanwezig zijn als er 2 PBA's toezicht zijn. Indien er slechts één PBA toezicht is, mogen dit maar 40 gedetineerden zijn.
- Op maandagnamiddag wordt er standaard door onderwijs een blok vrijgehouden voor het organiseren van een welzijnsgerichte activiteit.
- Maandelijks wordt er samengezeten door OO en bewaking om het maandoverzicht te overlopen. Drie keer per jaar wordt er een groot planningsoverleg (voorjaar, zomer, najaar) georganiseerd om af te stemmen wanneer er extra bewaking voorzien moet worden.
- Herwerking van het concept van de onderwijsproclamatie
-

Met de start van de nieuwe beleidscoördinator werd beslist deze hernieuwde afspraken te verwerken in een update van de afsprakennota tussen justitie en de Vlaamse Gemeenschap. De definitieve actualisatie is afgeklopt in maart 2021.

Tijdens de duur van het actieplan is er gezocht naar een manier om tot een planningsinstrument te komen. In juni 2020 heeft de onderwijscoördinator hiervoor een voorstel gedaan dat voor iedereen als werkbaar beschouwd werd. Plan was om in het najaar hiermee te experimenteren. Door het wegvallen van het aanbod door de coronacrisis is dit nog niet gebeurd, maar dit wordt opgenomen zodra het aanbod opnieuw kan opstarten. Op deze manier hebben we steeds een goed beeld van waar en wanneer er nog vrije ruimte is voor de organisatie van activiteiten en hebben we zicht op de evenwichtigheid van de planning. Ondertussen weten we dat er vanuit CAW De Kempen een planningsinstrument gecreëerd zal worden. We hopen dit in het najaar van 2021 in gebruik te kunnen nemen.

Voor de opmaak van een kwalitatieve planning is er binnen het CORT nood aan richting waarbinnen we willen werken. We hebben momenteel geen gedeelde visie over waar we onze accenten op leggen. Dit nemen we mee in het volgende actieplan. Wanneer we kijken naar de grotere identiteit binnen de PI Wortel, is er uiteraard nood om dit ook met de partners van justitie te bekijken. Waar staan we als gevangenis voor? De eerste stappen in dit denkproces nemen we ook op in het nieuwe actieplan.

Door de afwezigheid van beleidscoördinator in het grootste deel van 2019 en de coronacrisis in 2020 zijn de acties rond het bereiken van de werkers en de drempels tot deelname nog niet opgenomen. De verdere uitwerking van deze acties hangt samen met de prioriteiten die nog bepaald moeten worden binnen onze eigen werking en zullen daar hun verdere vertaling in vinden. De bepaling van de volgende prioriteiten wordt verdergezet in het volgende actieplan. In het voorjaar van 2021 heeft CAW De Kempen wel een onderzoek laten uitvoeren door een stagiaire rond het bereik van het corona-aanbod. We kunnen haar bevindingen nemen als startpunt voor de evaluatie van ons aanbod. Wie we wel of niet bereiken zal daar deel van uitmaken.

Deze doelstelling is dus niet gerealiseerd.

1.7.2 Sleutelfiguren hulp- en dienstverlening

Strategische doelstelling: We realiseren een betere afstemming op vlak van veiligheid en een vlot verloop van de hulp- en dienstverlening door het ontwikkelen van een praktijk van sleutelfiguren bij bewaking.

Actie 1: Informeren van de sleutelfiguren over het aanbod en de werking van de hulp- en dienstverlening.

	Trekker	Onderwijscoördinator en PBa fietsenatelier
	Betrokkenen	Coördinatieteam en sleutelfiguren bewaking
	Timing	Najaar 2018 eerste keer grondig informeren, nadien continue opdracht tot eind 2020

Actie 2: Verdere afstemming tussen het coördinatieteam en de vaste ploeg bewaking, zowel met het ganse team als op het niveau van de deelwerkingen/domeinen.

	Trekker	Onderwijscoördinator en PBa fietsenatelier
	Betrokkenen	Coördinatieteam en sleutelfiguren bewaking
	Timing	Continue opdracht tot eind 2020

Actie 3: Betrekken van de sleutelfiguren bij initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap, bijv. vormingen Wevo.

	Trekker	Onderwijscoördinator en PBa fietsenatelier
	Betrokkenen	Coördinatieteam en sleutelfiguren bewaking
	Timing	Continue opdracht tot eind 2020

Al in het vorige actieplan werd er ingezet op het inschakelen van een vaste ploeg PBA's binnen het educatief centrum. Deze werking werd in de looptijd van het actieplan 2018 – 2020 verder uitgerold. In 2018 vond er een teambuilding plaats tussen vaste ploeg en coördinatieteam. Door de afwezigheid van de beleidscoördinator in 2019 is hier geen nieuwe teambuilding rond gekomen. Dit was in 2020

wel opnieuw het plan, maar daar heeft de coronacrisis roet in het eten gegooid. Plan is om dit in 2021 terug op te nemen, zodra dit mogelijk is. Sowieso willen we bij de start van het actieplan een terugkoppeling doen naar de vaste ploeg, zodat we hen kunnen betrekken bij de uitwerking hiervan.

Ondertussen werd er wel samengewerkt met de vaste ploeg om een aantal zaken te realiseren op verschillende domeinen. Zo werden de aanspreekfiguren betrokken bij de uitwerking van de nieuwe procedures rond de intakes en proclamatie, bij de uitwerking van de nieuwe reglementen van de bib, bij het opstellen van de sportlijsten,... Bovendien kregen zij ook de kans om deel te nemen aan opleidingen vanuit de Wevo.

Met de komst van het nieuwe registratiesysteem van de Vlaamse gemeenschap is het ook de bedoeling dat zij hierin een plaats krijgen. De vaste ploeg heeft ondertussen de toegang tot het internet verkregen en kunnen in het ACSY-systeem. In het voorjaar van 2021 hebben zij ook een opleiding gekregen vanuit OO om hierin te kunnen werken.

We kunnen concluderen dat het bestaan van de vaste ploeg een enorme meerwaarde biedt in onze inrichting en deze werking zeker behouden moet worden. Eerste stap hierin wordt het nieuwe actieplan voorstellen aan onze vaste ploeg en bekijken welke rol zij hierin kunnen opnemen. We mogen echter niet in de valkuil trappen om nog enkel met deze vaste ploeg te gaan samenwerken. Er is nood om ook andere justitiepartners te betrekken. Dit vertalen we naar het volgende actieplan.

Deze doelstelling is gerealiseerd.

1.7.3 Brug binnen – buiten

Strategische doelstelling: Verkennen van de mogelijkheden Brug Binnen - Buiten door de ontwikkelingen in de gevangenis van Turnhout op de voet te volgen.

Actie 1: Opvolgen van de ontwikkelingen op vlak van Brug Binnen – Buiten in de gevangenis van Turnhout.

	Trekker	Teamverantwoordelijke trajectbegeleiding en beleidscoördinator
	Betrokkenen	Trajectbegeleiding, coördinatieteam en beleidsteam
	Timing	2018 en 2019

Actie 2: Bekijken wat de mogelijkheden voor Wortel zijn.

	Trekker	Teamverantwoordelijke trajectbegeleiding en beleidscoördinator
	Betrokkenen	Trajectbegeleiding, coördinatieteam en beleidsteam
	Timing	Voorjaar 2010

De BBB-medewerker van CAW De Kempen heeft de werking toegelicht aan de beleidscoördinator van Wortel. In de interne werkgroep van CAW De Kempen is er een vertegenwoordiging van TB Wortel. Deze medewerker heeft als opdracht attent te zijn voor mogelijke kandidaten binnen het bereik van de betreffende gevangenis.

In 2020 werden er vanuit Wortel 4 casussen aangemeld. Twee daarvan zijn ook effectief opgestart. De andere casussen zullen in 2021 gekoppeld worden aan een vrijwilliger.

Het BBB-project richt zich op cliënten binnen het werkingsgebied van CAW De Kempen. Gezien de gevangenispopulatie van Wortel, komt er slechts een beperkt publiek voor dit aanbod in aanmerking. Voor de gedetineerden die hiervoor in aanmerking komen, is dit lopende. Deze doelstelling is dus behaald.

1.7.4 Communicatie en participatie

Strategische doelstelling: De communicatie met gedetineerden over en participatie van gedetineerden aan het hulp- en dienstverleningsaanbod is verbeterd.

Actie 1: Bevraging van gedetineerden en personeelsleden (Vlaamse Gemeenschap, justitie, waaronder sleutelfiguren hulp- en dienstverlening) over de mate waarin gedetineerden geïnformeerd zijn en hun stem kunnen laten horen.		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam, Vlaamse partners en justitie	
Timing	Voorjaar 2019	
Actie 2: Opmaak van een communicatieplan op basis van de bevraging.		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam, beleidsteam, gevangenisdirectie	
Timing	Najaar 2019	
Actie 3: Uitvoering geven aan het communicatieplan		
Trekker	Beleidscoördinator en organisatieondersteuner	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Voorjaar 2020	
Actie 4: Ontwikkelen van een visie en plan rond participatie		
Trekker	Cultuurfunctionaris	
Betrokkenen	Coördinatieteam, beleidsteam, gevangenisdirectie	
Timing	Najaar 2019	
Actie 5: Uitvoering geven aan het participatieplan		
Trekker	Cultuurfunctionaris	
Betrokkenen	Coördinatieteam	
Timing	Voorjaar 2020	

We stellen vast dat er rond deze doelstelling nog heel weinig actie ondernomen is. Door het vertrek van zowel organisatie-ondersteuner als beleidscoördinator in het voorjaar van 2019 zijn de acties hieromtrent nog niet uitgevoerd. Vervanging voor BC werd pas voorzien in februari 2020. Daarna ging de prioriteit naar de coronacrisis. Deze doelstelling is dus niet gerealiseerd.

Bij de voorbereiding voor het actieplan blijkt deze nood opnieuw naar boven te komen. Communicatie zullen we opnemen binnen een bredere doelstelling omtrent de identiteit van onze werking. We hebben ervoor gewaakt om de acties hieromtrent deze keer concreter te formuleren, zodat we een goed overzicht hebben tot welke zaken we echt willen bereiken en hoe we dit gaan doen. Op deze manier kunnen we stappen hierin zetten.

Participatie zal in het volgende actieplan domeinspecifiek opgenomen worden door De Rode Antraciet. Verder willen we ook in de domeinoverstijgende doelstellingen participatief te werken gaan en gedetineerden betrekken bij de evaluatie van ons aanbod en bij de opstart van nieuwe initiatieven (zoals bv. communicatievormen).

1.7.5 Cultuur sensitief beleid

Strategische doelstelling: We komen tot een meer cultuur-sensitief beleid en hulp- en dienstverleningsaanbod o.b.v. de aanbevelingen van het FIP ² - project.		
Actie 1: Bestuderen van de resultaten van het FIP ² -project binnen het beleids- en coördinatieteam.		
Trekker	Beleidscoördinator	
Betrokkenen	Coördinatieteam, beleidsteam, gevangenisdirectie	
Timing	Voorjaar 2019	
Actie 2: Uitvoering geven aan de aanbevelingen van het FIP ² -project.		
Trekker	Beleidscoördinator	
Betrokkenen	Coördinatieteam, beleidsteam, gevangenisdirectie	
Timing	Najaar 2019 en 2020	

Vanuit Wortel namen we deel aan het 4-jarig project FIP² Foreigners Involvement and Participation in Prison, feb. 2017 – jan. 2021), dat onderzoek voerde naar participatie en inspraak van niet-Belgische gedetineerden aan activiteiten binnen de gevangensmuren. In dit kwalitatieve onderzoek werden er interviews uitgevoerd met zowel gedetineerden als personeelsleden binnen de gevangensmuren van Wortel, Dendermonde, Leuven Hulp en Gent. Na een eerste presentatie van de resultaten van de interviews met personeelsleden in 2018, werden de resultaten van de gedetineerden in 2020 gepresenteerd. Na het uitstellen van de presentatie in het voorjaar, hebben we deze in het najaar toch kunnen laten doorgaan via digitale weg. We hebben ondertussen ook de rapportage onder de vorm van een masterproef en een doctoraatsstudie mogen ontvangen. We stellen binnen de resultaten vast dat er een aantal quick fixes zouden moeten zijn om onze inrichting taalvriendelijker te maken voor anderstaligen gedetineerden. Langs de andere kant blijkt de nood naar cultuurspecifiek aanbod minder groot dan gedacht. We kunnen dus concluderen dat deze doelstelling gedeeltelijk gerealiseerd is.

Taalbeleid is een thema dat naar boven gekomen is tijdens de voorbereidende gesprekken van het nieuwe actieplan. Bij de bespreking in het beleidsteam bleek echter dat er wel animo was om bepaalde delen van een taalbeleid aan te pakken, maar nog niet om het in zijn geheel op te nemen. We hebben er dus voor gekozen om in te zetten op een duidelijke communicatie en het in kaart brengen van de taalnoden van de gedetineerden. Dit kan eventueel in een latere fase evolueren naar een volwaardig taalbeleid.

1.8 Strategisch plan 2020 – 2025

In 2020 is het nieuwe Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (STRAP) goedgekeurd. Een overzicht van de strategische en operationele doelstellingen vindt u terug in bijlage 6.

Aan de lokale beleidsteams werd gevraagd om een vertaalslag te maken van het STRAP in de lokale actieplannen. De actieplannen moeten minimaal:

- Één actie formuleren die betrekking heeft op zowel strategische doelstelling 2,4 als 5
- Één actie formuleren die betrekking heeft op elke doelgroep van doelstelling drie
- Motiveren waarom er op één van bovenstaande gebieden geen actie ondernomen kan worden

In het volgende hoofdstuk van het actieplan vindt u de verschillende doelstellingen en acties terug waaraan gewerkt zal worden binnen de gevangenis van Wortel. In de motivering van deze doelstellingen zal u steeds de linken terugvinden met het STRAP. Volgende zaken zijn echter niet opgenomen:

- Actie rond veelplegers: momenteel is bovenlokaal de oefening gaande over een sluitende definitie van het begrip “veelplegers”. In afwachting hiervan is er dus nog geen actie/doelstelling opgenomen in ons lokaal actieplan rond deze doelgroep. Dit kan aangepast worden na de evaluatie van het actieplan en nog opgenomen worden in het actieplan 2023 – 2025.
- Actie rond radicalisering: in de gevangenis van Wortel is de aanwezigheid van geradicaliseerden zeer minimaal. Betrokkenen worden voornamelijk gehuisvest in satellietgevangensmuren of gevangensmuren met een D-Radex. Gezien de zeer beperkte aanwezigheid van deze doelgroep is het voldoende om, zodra het nieuwe draaiboek er is, te bekijken hoe we dit kunnen implementeren.

2 Actieplan

2.1 Totstandkoming

Door de coronacrisis is de totstandkoming van het actieplan anders verlopen dan andere jaren. Waar normaal gezien meerdere beleidsteams worden ingepland, gespreid over een aantal maanden, werd er dit keer gekozen voor individuele gesprekken tussen de partners en beleidscoördinator. De informatie die hier naar boven kwam, werd door de beleidscoördinator gebundeld voor alle partners en bezorgd ter voorbereiding van het eerste beleidsteam. Deze informatie werd vergezeld door de bovenstaande omgevingsanalyse met info over de doelgroep en evaluatie van het actieplan 2018 - 2020. Alle leden van het beleidsteam kregen dan de kans om hun prioritaire thema's te kiezen.

De thema's die naar boven kwamen in de voorbereidende gesprekken waren:

- Samenwerking justitie (5)
- Taalbeleid (2)
- Onthaal (5)
- Activering (1)
- Identiteit (2)
- Aanbod (3)
- Participatie (2)
- Suïcidepreventie (1)
- Middelenmisbruik (2)
- Jonge gedetineerden (2)
- Seksueel delinquenten (1)
- Zwakke gedetineerden (2)
- Communicatie (1)
- Regionale samenwerking (1)

Tijdens het beleidsteam dd 01/04/2021 werden dan in twee groepjes een aantal thema's uitgediept, namelijk

- Samenwerking justitie
- Jonge gedetineerden
- Middelenmisbruik
- Suïcidepreventie
- Onthaal
- Activering
- Participatie
- Taalbeleid

Overige thema's werden opgenomen in twee andere clusters, namelijk:

- Cluster 1: Regionale samenwerking: wordt regionaal opgenomen door de BC's met partners
 - Project Dialoog
 - Regionale samenwerking onderwijs
 - Nota geestelijke gezondheidszorg
- Cluster 2: Identiteit: wordt opgenomen door CORT
 - Aanbod (waaronder aanbod voor zwakkere gedetineerden)
 - Communicatie

Met de input van het beleidsteam werden dan doelstellingen en acties geformuleerd en teruggekoppeld naar de leden van het beleidsteam. Op het beleidsteam dd 27/04/2021 werd dit dan voorgesteld aan het beleidsteam en feedback gevraagd.

Uiteindelijk zijn er strategische doelstellingen geformuleerd rond:

- Samenwerking, met operationele doelstellingen rond informeren en sensibiliseren, middelenmisbruik en suïcidepreventie
- Onthaal
- Identiteit met operationele doelstellingen rond visie, communicatie en evaluatie van aanbod
- Regionale samenwerking

Het thema “Jongere gedetineerden” werd nog te vaag bevonden, maar we vinden dit wel een belangrijke doelgroep. We zetten in het actieplan dan ook in op het in kaart brengen van deze doelgroep en uitdrukkelijk op te nemen in de evaluatie van aanbod en de bevraging rond middelenmisbruik. Ook binnen het thema “Onthaal” kan deze doelgroep een plaats krijgen.

Het thema “Taalbeleid” wordt opgesplitst. Het engagement van het beleidsteam is meer gericht op deelaspecten. We zetten hierop in binnen de communicatie om deze toegankelijker te maken voor gedetineerden en de domeinspecifieke doelstellingen van onderwijs om de taalnoden van gedetineerden in kaart te brengen. Het grotere thema kan dan eventueel in een later actieplan nog opgenomen worden.

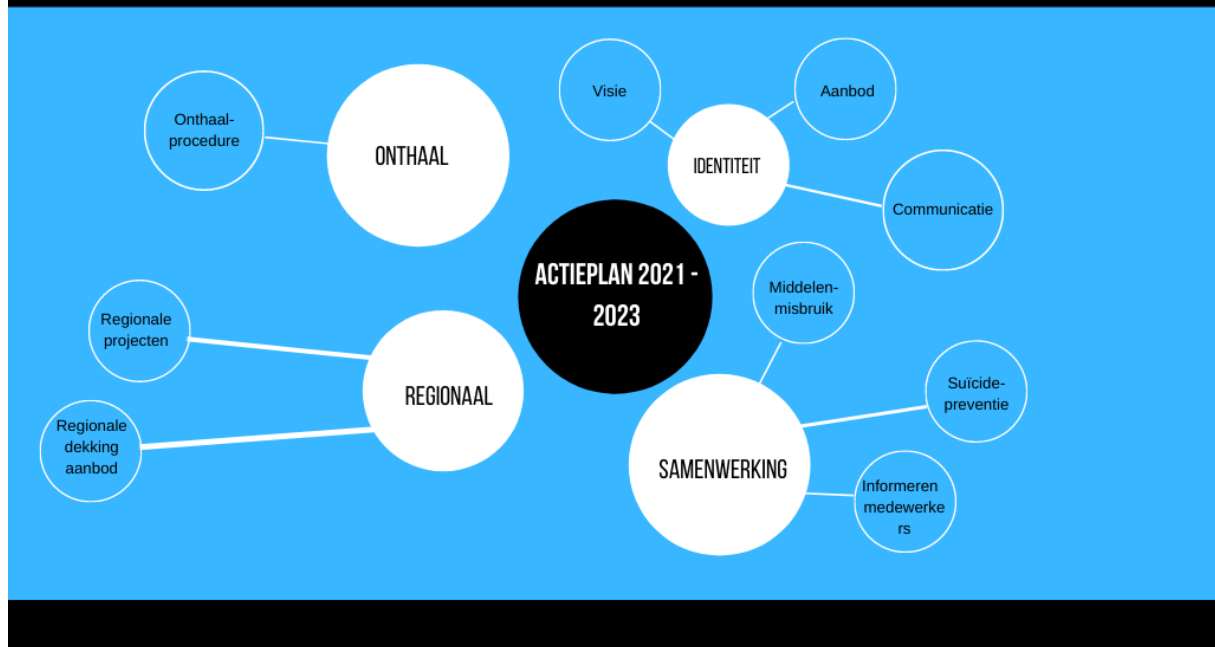
Het thema “Activering” zit verweven in verschillende thema’s. Om te weten wie we willen activeren, moeten we eerst weten wie er in onze gevangenis verblijft en wie er al dan niet al deelneemt aan ons aanbod. Activering kan ook terugkomen als één van de krachtlijnen binnen de werking van het coördinatieteam.

Het thema “Participatie” wordt op verschillende manieren opgenomen. In de eerste plaats is er de domeinspecifieke insteek met een aantal doelstelling vanuit sport en cultuur. Verder worden er binnen de domeinoverstijgende doelstellingen acties ondernomen waarbij we de gedetineerden laten participeren aan de vormgeving van het aanbod. In overleg met justitie hebben wij ook afgesproken dat wij onze schouders mee zetten onder participatieve projecten die zij willen uitwerken binnen het regime van de gevangenis. Zo kan CAW De Kempen meewerken aan de uitwerking van een kookmoment. Om deze redenen hebben wij ervoor gekozen om geen domeinoverstijgende doelstelling rond participatie op te nemen.

Belangrijke kanttekening die we moeten maken bij het formuleren van het actieplan is, dat de timing zeer afhankelijk zal zijn van het verdere verloop van de coronacrisis. Vanuit het beleidsteam willen wij ook het belang van herstel van de coronacrisis aanhalen, omdat er veel tijd en energie zal gaan naar de heropstart van het aanbod en de werking in het “nieuwe normaal”.

De doelstellingen van het actieplan staan samengevat in onderstaande mindmap:

ACTIEPLAN WORTEL 2021 - 2023

2.2 Beschikbare middelen

Binnen het actieplan maken wij gebruik van de reguliere personeelsmiddelen. U vindt een overzicht hiervan hieronder terug:

GEGEVENS PERSONEELSINZET HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN		
COÖRDINATIEFUNCTIES	Aantal personen	VTE
BELEIDSCOÖRDINATOR	1	1
ORGANISATIEONDERSTEUNER	2	1,3
ONDERWIJSCOÖRDINATOR	1	0,5
SPORTFUNCTIONARIS DRA	1	0,3
CULTUURCOÖRDINATOR DRA	1	0,3
TOTAAL COÖRDINATIEFUNCTIES	6	3,4
ANDERE HULP- EN DIENSTVERLENERS	Aantal personen	VTE
TRAJECTBEGELEIDERS JWW	4	3,3

DSO-MEDEWERKERS JWW	2	0,375
MEDEWERKERS CGG	2	0,65
MEDEWERKER TANDEM	1	0,17
LEERTRAJECTBEGELEIDER ONDERWIJS	1	0,3
LIO MEDEWERKER	1	0,3
DETENTIECONSULENT VDAB	1	1
BIBLIOTHEEKMEDEWERKER (STAD/ GEMEENTE)	1	0,325
SLACHTOFFER-DADERBEMIDDELING (MODERATOR)	1	0,45
VRIJWILLIGER VOCVO	1	
VRIJWILLIGERS BIB	4	
VRIJWILLIGERS CAW GROEP	14	
VRIJWILLIGERS CAW GESPREK	7	
VRIJWILLIGERSCOÖRDINATOR	2	0,26
RECHTSHULP CAW	1	0,1

Binnen elke doelstelling worden deze personeelsmiddelen aangewend. Indien er nog extra budget voor voorzien wordt, zal dit afzonderlijk vermeld worden. Bij de personeelsmiddelen zijn momenteel de medewerkers van DG EPI niet opgenomen, die natuurlijk ook een essentiële rol spelen bij de uitwerking en ondersteuning van de organisatie van de hulp – en dienstverlening.

Extra middelen die binnen de reguliere werking gebruikt worden zijn de werkingsmiddelen van de verschillende partners en de begrootte middelen van het steunfonds van de PI Wortel.

2.3 Domeinoverstijgende doelstellingen en acties

2.3.1 Samenwerking

2.3.1.1 Duiding

Binnen de PI Wortel stellen we vast dat er vaak naast mekaar gewerkt wordt. Beter samenwerken zowel met Vlaamse partners als met justitiepartners moet daarom centraal staan. We zien dit thema dan ook als rode draad doorheen het hele actieplan. Binnen het thema “Samenwerking” willen we ons echter focussen op twee invalshoeken:

In de eerste plaats willen we mekaar goed informeren. We zijn niet op de hoogte van mekaars werking. We zien een aantal quick fixes die we zullen opnemen in het actieplan. We leggen hierbij de nadruk op laagdrempelige manieren om dichterbij mekaar te komen. We zijn geen voorstander van eenmalige, tijdsintensieve projecten, maar van op natuurlijke manier dichterbij mekaar komen en dit structureel inbouwen in de werking.

Bij de voorbereidingen voor dit actieplan stellen we vast dat we veel gedeelde thema’s hebben, waarbij we actief uit het wij/zij-verhaal kunnen stappen en samen kunnen werken aan hetzelfde doel. De thema’s die we voor dit actieplan eruit gelicht hebben zijn middelenmisbruik en suïcidepreventie. Dit zijn thema’s die ons evenredig aanbelangen en waar we eenzelfde doel wensen te bereiken.

Voor middelenmisbruik hebben wij eind 2020 reeds een verkenning gedaan met een aantal partners om hier een project voor op te zetten, gefinancierd door de welzijnsprojecten. Dit is echter geen duurzame manier om aanbod te organiseren. We willen daarom inzetten op een goede inventarisatie van de noden, behoeften en mogelijkheden van gedetineerden, Vlaamse gemeenschap en DG EPI. Door de link te leggen met de buitenwereld en een bestaande stuurgroep in de regio willen we expertise extra binnen brengen. Vanuit het beleidsteam willen we in deze ook bijzondere aandacht geven aan de doelgroep van jongere gedetineerden.

Voor suïcidepreventie willen we eveneens een verkenning doen van de mogelijkheden en in kaart brengen wat er al rond gebeurt en wat er allemaal bestaat. Het is de bedoeling om dit te laten resulteren in een goed suïcidebeleid. Dit uitwerken binnen de scope van dit actieplan zal te ambitieus zijn, maar is wel het einddoel.

We zijn er ons van bewust dat dit voor de beide kanten een verandering in de cultuur vraagt, maar zien ook de voordelen op lange termijn. We hopen met dit actieplan de eerste voorzichtige stappen te zetten in deze cultuurwijziging en te gaan voor een partnerschap tussen justitie en Vlaamse gemeenschap waarbij we de krachten kunnen bundelen om tot ons gemeenschappelijk doel te komen.

2.3.1.2 Link met strategisch plan

Met deze doelstelling zetten we in op volgende delen van het strategisch plan:

- **OD 2.1** We zetten in op de verdere ontwikkeling van de capaciteiten, competenties en kennis van gedetineerden
- **OD 2.3** We investeren in de (psychosociale) begeleiding van gedetineerden
- **OD 2.4** We betrekken de gedetineerden bij de uitbouw van het hulp- en dienstverleningsaanbod
- **OD 3.2** We investeren in de detectie van en het aanbod voor gedetineerden met een psychische en/of psychiatrische problematiek
- **OD 4.1** We brengen organisaties met elkaar in contact en leren hun werking kennen
- **OD 4.2** We bouwen aan een structuur om met gedetineerden aan trajecten te kunnen bouwen
- **SD 5.** We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp - en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde.

2.3.1.3 Schematische voorstelling

SD 1: We versterken de samenwerking tussen Vlaamse actoren en justitiële partners, zowel formeel door beter te informeren over mekaars werking als informeel door samen te werken aan inhoudelijke thema's zoals middelenmisbruik en suicidebeleid.		
OD 1.1: We werken een kader uit om zowel Vlaamse als justitiepartners te informeren en te sensibiliseren over mekaars werking.		
Actie 1: We organiseren structureel voor nieuwe Vlaamse partners rondleidingen door bewakend kader.		
Indicator	Er gaan rondleidingen door.	
Trekker	BC - PA	
Betrokkenen	Nieuwe medewerkers.	
Timing	Voorjaar 2021	
Toelichting	We stellen vast dat Vlaamse partners vaak ver af staan van de werking van justitie. Door de rondleiding te laten doorgaan door een PA kunnen zij accenten leggen die vanuit bewakend kader belangrijk zijn om mee te geven aan nieuwe medewerkers.	
Actie 2: We bekijken samen met justitie hoe we de toelichting over de werking van de Vlaamse gemeenschap kunnen inbedden in de introductie van nieuwe personeelsleden (PBA's, PSD,...).		
Indicator	Er is een afspraak voor de introductie van nieuwe justitiepersoneelsleden in de werking van de Vlaamse gemeenschap.	
Trekker	BC	
Betrokkenen	PA – PSD - directie	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	De werking van de Vlaamse gemeenschap toelichten is niet structureel ingebed in de introductie van justitiële partners. We willen hierin naar elkaar toe groeien.	
Actie 3: We werken een wie-is-wie uit van structurele Vlaamse partners.		
Indicator	Er is een wie-is-wie.	
Trekker	BC	
Betrokkenen	BT	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	Zichtbaarheid van Vlaamse partners is belangrijk voor bewakend personeel. Misschien is het op termijn ook een meerwaarde om te bekijken of we een wie-is-wie van justitiepartners kunnen voorzien.	
Actie 4: We bekijken samen met justitie welke mogelijkheden er zijn om de Vlaamse partners optimaal in te werken in de werking van de gevangenis.		
Indicator	Er is een oplistijng van mogelijke inwerkingsmethoden.	
Trekker	BC	
Betrokkenen	Directie – PA -Partners Vlaamse gemeenschap.	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	We bekijken of we justitie nog meer kunnen betrekken in de inwerking van nieuwe collega's.	
Actie 5: We verzamelen de ondernomen acties in een afsprakenkader omtrent de introductie van nieuwe medewerkers.		
Indicator	Er is een afsprakenkader en introductieprocedure voor nieuwe structurele medewerkers.	
Trekker	BC	
Betrokkenen	BT	
Timing	Voorjaar 2022	

	Toelichting	Het is van belang dat over de organisaties heen partners op een uniforme manier ingewerkt worden in de materie van justitie.
OD 1.2 : Partners van Justitie en Vlaamse Gemeenschap doen een verkenning rond de noden, behoeften en mogelijkheden van een aanbod rond middelenmisbruik.		
Actie 1: We vormen een werkgroep rond middelenmisbruik.		
	Indicator	Er is een werkgroep.
	Trekker	BC- directie
	Betrokkenen	CGG – TB – PSD – bewaking – Tandem
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	/
Actie 2: We organiseren een focusgroep met gedetineerden die deelnemen aan het aanbod rond middelenmisbruik.		
	Indicator	Er is een focusgroep geweest.
	Trekker	CGG
	Betrokkenen	Werkgroep middelenmisbruik
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	Met gedetineerden die de weg gevonden hebben naar het bestaande aanbod willen we in kaart brengen wat zij gemist hebben tijdens de periode voor ze in het aanbod terechtkwamen. Waren zij vragende partij voor een laagdrempelig aanbod?
Actie 3: We stellen een gestructureerd interview op om een geanonimiseerde bevraging te doen bij gedetineerden over de nood aan een middelenaanbod.		
	Indicator	Er is een interviewschema.
	Trekker	BC - directie
	Betrokkenen	Werkgroep middelenmisbruik
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	Gedetineerden die gebruik maken van het bestaande aanbod kunnen een vertekend beeld geven van de noden. We willen daarom ook de andere gedetineerden hierin betrekken en zeker aandacht hebben voor de doelgroep van jonge gedetineerden.
Actie 4: We werken een plan van aanpak uit voor de afname van de vragenlijst..		
	Indicator	Er is een plan van aanpak.
	Trekker	BC - directie
	Betrokkenen	Werkgroep middelenmisbruik
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	We moeten in kaart brengen welke partners het meest geschikt zijn om deze bevraging af te nemen. PSD ziet iedereen, maar heeft rapportageplicht en is dus minder geschikt om dergelijke vertrouwelijke gesprekken te voeren. Is er nood aan een stagiaire die deze info kan vergaren?
Actie 5: We verzamelen de noden en behoeften van gedetineerden op basis van de focusgroep en de vragenlijst.		
	Indicator	Er is een inventaris
	Trekker	BC - directie
	Betrokkenen	Werkgroep middelenmisbruik
	Timing	Najaar 2022
	Toelichting	We maken een overzicht van de verzamelde noden om te kijken welke prioriteiten we moeten geven aan ons aanbod.
Actie 6: We verkennen de mogelijkheden met de Kempische stuurgroep rond drugs.		
	Indicator	Er is een kennismaking geweest.
	Trekker	BC

	Betrokkenen	Stuurgroep drugs
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Er bestaat een bovenlokale expertisegroep rond drugs in de Kempen. We bekijken of we hun expertise kunnen gebruiken om een goed beleid in onze inrichting te ontwikkelen.
Actie 7: We verkennen de mogelijkheden rond de organisatie van een denkdag met bewakend kader en personeel Vlaamse gemeenschap rond een drugsbeleid.		
	Indicator	Er is een denkdag geweest met bewaking.
	Trekker	BC- directie
	Betrokkenen	Stuurgroep drugs – werkgroep middelenmisbruik
	Timing	2023
	Toelichting	We hebben ook de stem van bewakend kader nodig in onze denkoefening. Welke noden zien zij? Welk aanbod zou op de gang de grootste meerwaarde geven?
OD. 1.3: We maken een inventarisatie op van de verschillende praktijken rond suïcidebeleid en bekijken welke we kunnen implementeren in Wortel.		
Actie 1: We brengen in kaart welke zaken er momenteel bestaan in de gevangenis van Wortel rond suïcidepreventie.		
	Indicator	Er is een overzicht.
	Trekker	BC
	Betrokkenen	TB – Bewakend kader – PSD - directie
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	Binnen de PI Wortel is er nog geen standaard beleid rond suïcidepreventie. Dit wilt echter niet zeggen dat er niets gebeurt. Er zijn al verschillende positieve verhalen geweest in moeilijke tijden. Deze mogen niet uit het oog verloren worden.
Actie 2: We verzamelen informatie rond suïcidebeleid in andere gevangenissen.		
	Indicator	Er is een inventaris.
	Trekker	BC
	Betrokkenen	CGG Andante – overige inrichtingen
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	Er is in andere gevangenissen al veel werk verricht omtrent het ontwikkelen van een suïcidebeleid. We kunnen ons hierdoor laten inspireren. CGG Andante heeft al aangegeven hierin ondersteunend te willen optreden.
Actie 3: We bespreken de bestaande praktijken rond suïcide in een werkgroep en inventariseren de noden voor Wortel.		
	Indicator	Er is een werkgroep.
	Trekker	BC
	Betrokkenen	CGG – TB - directie – bewaking - PSD
	Timing	2023
	Toelichting	We leggen met de partners in de gevangenis de verzamelde input samen en bekijken wat er voor Wortel kan werken.

2.3.2 Onthaal

2.3.2.1 Duiding

Onthaal is een vaak terugkerende thema binnen de actieplannen over heel het land. Hoe onthalen we een gedetineerde goed? Wat is de doelstelling van ons onthaal? Ook in de gevangenis van Wortel staan we hierbij nog voor een heel aantal vragen.

Binnen de PI Wortel wordt er momenteel onthaald door directie en PSD. Zij zijn hier wettelijk toe verplicht. Zij voorzien tijdens hun introductiemoment een enveloppe met algemene informatie waarin ook een deel informatie van de Vlaamse gemeenschap vervat wordt, zoals een keuzeformulier voor aanbod op cel, een inschrijfformulier voor de bib en de fitness en een activiteitenfolder. Eind 2020 werd er vanuit de Vlaamse gemeenschap een onthaalbrochure uitgewerkt die ook via dit onthaal meegegeven kan worden. We stellen ons echter de vraag of dit voldoende is. De gedetineerde die de gevangenis binnenkomt, wordt op dat moment overstelpt met informatie. Het aanbod van de Vlaamse gemeenschap wordt op papier meegegeven en niet mondeling toegelicht. Gezien de grote groep anderstalige gedetineerden moeten we de kritische bedenking maken hoeveel de man in kwestie hiervan meekrijgt.

Een onthaalmoment kan ook meer zijn dan eenzijdige informatieoverdracht. Het is ook het uitgelezen moment om van start te gaan met het traject van de gedetineerde en dus van hem informatie te krijgen. Als we het op deze manier bekijken, kunnen we heel veel nuttige informatie halen uit het eerste contactmoment met de gedetineerde. Dit soort individueel onthaal vraagt echter een grote tijdsinvestering van verschillende partners.

Gezien de vele vragen die er momenteel nog zijn rond de optimale werking van een onthaal binnen de PI Wortel hebben we hier een aantal acties rond geformuleerd waarbij we samen met de partners gaan definiëren welke vorm een onthaal kan aannemen binnen de context van onze gevangenis. We willen inspiratie halen bij andere gevangenissen en bekijken of deze vormen van onthaal beantwoorden aan de noden die we in Wortel zien. Verder willen we volgens een trial-and-error-principe komen tot een werkbare piste.

2.3.2.2 Link STRAP

Met deze doelstelling zetten we in op volgende delen van het strategisch plan:

- **OD 2.3** We investeren in de (psychosociale) begeleiding van gedetineerden
- **OD 2.4** We betrekken de gedetineerden bij de uitbouw van het hulp - en dienstverleningsaanbod
- **SD 5.** We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp - en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde

2.3.2.3 Schematische voorstelling

SD 2: We streven naar een integrale aanpak van een onthaalbeleid, dat gedragen wordt door alle Vlaamse partners.		
OD 2.1: We experimenteren met mogelijke vormen van onthaal.		
Actie 1: We stellen een werkgroep onthaal samen.		
	Indicator	Er is een werkgroep.
	Trekker	Vocvo
	Betrokkenen	CORT – individuele hulpverleners – PBA's EC – directie - PSD
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Er is animo binnen het beleidsteam om met het thema onthaal aan de slag te gaan. Er zijn momenteel echter nog veel verschillende ideeën over wat een onthaal kan zijn. Er is nood aan afstemming: wat is een onthaal en wie neemt wat op?

Actie 2: We inventariseren de bestaande versies van onthaal in andere gevangenissen.		
Indicator	Er is een inventaris.	
Trekker	Vocvo	
Betrokkenen	Werkgroep onthaal	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	In andere gevangenissen gaan al vormen van onthaal door. Welke past bij onze inrichting?	
Actie 3: We bepalen met de werkgroep de doelstelling van het onthaal.		
Indicator	Er is een doelstelling.	
Trekker	Vocvo	
Betrokkenen	Werkgroep onthaal	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	Onthaal is een begrip met meerdere interpretaties. De neuzen moeten in dezelfde richting.	
Actie 4: We formuleren mogelijke pistes van het onthaal.		
Indicator	Er zijn mogelijke pistes.	
Trekker	Vocvo	
Betrokkenen	Werkgroep onthaal	
Timing	Voorjaar 2022	
Toelichting	We matchen de doelstelling van ons onthaal zoals geformuleerd met mogelijke manieren om te onthalen.	
Actie 5: We testen onthaalopties volgens een trial and error – principe.		
Indicator	Er is minimaal één vorm van onthaal doorgegaan.	
Trekker	Vocvo	
Betrokkenen	Werkgroep onthaal	
Timing	Najaar 2022 – voorjaar 2023	
Toelichting	Vanuit de werkgroep onthaal zullen een aantal mogelijkheden naar voren geschoven worden die we kunnen testen in Wortel. De werkgroep Onthaal bekijkt welke mogelijke opties realistisch zijn binnen de vooropgestelde timing.	
Actie 6: We evalueren de geteste pistes en kiezen een onthaal geschikt voor de PI Wortel.		
Indicator	Er is een evaluatie.	
Trekker	Vocvo	
Betrokkenen	Werkgroep onthaal	
Timing	2023	
Toelichting	We bekijken de geteste werkvormen en evalueren wat er wel en niet werkt en waarmee we de vooropgestelde doelstellingen kunnen behalen.	

2.3.3 Identiteit

2.3.3.1 Duiding

Zoals we in 2.3.1 Samenwerking al aanhaalden is het belangrijk om zowel met de Vlaamse partners als met de justitiepartners op kwalitatieve manier samen te werken. Binnen het thema “Identiteit” willen we werken aan de overtreffende trap hiervan. Er worden op dit moment wel bruggen gebouwd tussen de verschillende eilanden waarvan we werken, maar er is nood aan een gedeelde visie op wat we met de gedetineerden eigenlijk willen bereiken in de PI Wortel. We zijn er ons van bewust dat een dergelijke gedeelde identiteit niet op één-twee-drie tot stand komt en willen dus binnen dit actieplan de eerste stappen hierin opnemen.

In eerste instantie willen we werken rond een aantal krachtlijnen die we met het CORT willen onderschrijven binnen de organisatie van het groepsaanbod. Welke waarden en normen vinden wij belangrijk binnen dit aanbod? Op welke pijlers fixeren wij ons? Indien deze gedragen worden binnen het team, wordt de keuze voor bepaald aanbod veel gefundeerder en meer uitgesproken. Het is ook belangrijk om deze visie te delen met de partners van justitie en hun blik erop mee op te nemen.

Verder is het van groot belang een goed zicht te krijgen op het bereik en de kwaliteit van ons aanbod. Dit begint met het duidelijk in kaart brengen van de doelgroep. Het verzamelen van gegevens over de doelgroep enkel ter voorbereiding van een actieplan is onvoldoende. We moeten op structurele wijze een aantal kenmerken opvolgen om de tendensen te kunnen zien. Dit geldt zeker voor de prioritaire doelgroepen benoemd in het STRAP. We stellen vast dat we momenteel een grote groep seksueel delinquenten hebben. Om hier een aanbod op te kunnen uitwerken moeten we weten of dit een stabiele groep is. Deze zekerheid hebben we momenteel niet. We worden in onze regio geconfronteerd met de beperkte middelen die ter beschikking zijn voor partners zoals CGG om in te zetten op deze doelgroep. Aangezien hier langs veel kanten aan de mouw getrokken wordt, is het prioritair om de vraag en de nood eerst grondig in kaart te brengen vooraleer hier al een heel concreet aanbod rond uit te werken. Verder willen we zeker op een gestructureerde en gelijklopende manier evalueren om vinger aan de pols te houden over ons aanbod en in kaart te brengen wie we wel dan niet bereiken.

Een laatste stap die we in dit actieplan hieromtrent willen zetten, gaat over de communicatie. Dit is een thema dat de afgelopen actieplannen al vaker naar boven gekomen is. We hebben een groot doelpubliek met anderstalige gedetineerden die we niet bereiken (of dat vermoeden we toch). Daarom willen we een aantal tips en tricks van externe partners verzamelen om hiermee aan de slag te gaan en deze samen met de gedetineerden evalueren. Hier komt bij dat we sinds april 2021 een upgrade gekregen hebben van het videokanaal en dat we willen verkennen en experimenteren met dit medium. Navraag bij gedetineerden leert ons namelijk dat dit kanaal bekend is en gebruikt wordt. Het is een enorme meerwaarde hier als Vlaamse gemeenschap ook gebruik van te maken.

2.3.3.2 Link STRAP

- **OD 2.1** We zetten in op de verdere ontwikkeling van de capaciteiten, competenties en kennis van gedetineerden
- **SD 3.** We besteden binnen de hulp - en dienstverlening bijzondere aandacht aan volgende doelgroepen: geradicaliseerden, gedetineerden met een psychische/psychiatrische problematiek (inclusief verslavingsproblematieken en geïnterneerden die in de gevangenis verblijven), veelplegers en daders van intrafamiliaal (incl. kindermishandeling) en seksueel geweld
- **OD 4.1** We brengen organisaties met elkaar in contact en leren hun werking kennen
- **OD 4.2** We bouwen aan een structuur om met gedetineerden aan trajecten te kunnen bouwen

- **OD 4.3** We investeren in zinvolle vrijetijdsbesteding via sport - en cultuurprogramma's voor gedetineerden met het oog op de verbinding met de buitenwereld
- **SD 5.** We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp - en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde

2.3.3.3 Schematische voorstelling

SD 3 : De hulp- en dienstverlening is georganiseerd vanuit een gedeelde identiteit.		
OD 3.1: De leden van het coördinatieteam in Wortel hebben een gedeelde visie op de organisatie van de hulp – en dienstverlening.		
Actie 1: We benoemen de krachtlijnen van onze werking.		
	Indicator	We hebben krachtlijnen.
	Trekker	BC
	Betrokkenen	CORT
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	We hebben binnen onze werking nood aan een aantal principes waaraan we ons aanbod aftoetsen. Waar staan we voor en waar geven we prioriteit aan.
Actie 2: We dragen deze krachtlijnen uit binnen de organisatie van het aanbod.		
	Indicator	Krachtlijnen zijn opgenomen in de evaluatie van ons aanbod. Nieuw aanbod wordt afgetoetst aan de krachtlijnen.
	Trekker	CORT
	Betrokkenen	/
	Timing	Doorlopend
	Toelichting	Wanneer we de krachtlijnen benoemd hebben, nemen we deze standaard op bij de organisatie van nieuw aanbod en de evaluatie van bestaand aanbod. Het is niet realistisch om ons aanbod meteen volledig om te gooien, maar we behouden de krachtlijnen als pijler.
Actie 3: We bekijken de mogelijkheid om een denkdag te organiseren met partners van justitie omtrent de identiteit van de PI Wortel.		
	Indicator	Er is een denkdag.
	Trekker	BC - directie
	Betrokkenen	Beleidsteam – PSD – Bewakend kader
	Timing	Najaar 2022
	Toelichting	De identiteit van de PI Wortel is niet enkel een vraagstuk voor de Vlaamse gemeenschap. We willen van mekaar horen hoe we erin staan en op welke manier er bij de verschillende partners keuzes gemaakt worden.
OD 3.2: We implementeren een structurele manier om het groepsaanbod te evalueren en bij te sturen.		
Actie 1: We analyseren de evaluatie van het corona-aanbod van de stagiaire OO.		
	Indicator	Resultaten van de stagiaire zijn geagendeerd en besproken op CORT.
	Trekker	OO
	Betrokkenen	CORT
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	In het voorjaar van 2021 heeft een stagiaire een bevraging gedaan bij de gedetineerden over het corona-aanbod. De info die hieruit gekomen is, kan als startpunt dienen voor de evaluaties. Hebben we hier voldoende info uit? Welke info was waardevol en welke niet?

Actie 2: We houden op structurele wijze de populatiegegevens bij van de gedetineerden in de PI Wortel.		
	Indicator	Er is een overzicht van de populatiegegevens.
	Trekker	BC
	Betrokkenen	Griffie
	Timing	Elke zes maanden vanaf april 2021
	Toelichting	We willen vinger aan de pols houden over de doelgroep die in de gevangenis verblijft, omdat we hier momenteel nog te weinig zicht op hebben. Een bevraging ter voorbereiding van het actieplan is onvoldoende. We hebben onvoldoende zicht op de prioritaire doelgroepen in het STRAP om hier een aanbod voor uit te werken. We moeten eerst de doelgroepen duidelijk in kaart brengen.
Actie 3: We werken een kader uit waarbinnen we het groepsaanbod evalueren.		
	Indicator	Evaluatie is geagendeerd op het CORT en er is een kader opgesteld, waarbij we de eerder opgestelde krachtlijnen opnemen.
	Trekker	BC – PBA fiets
	Betrokkenen	CORT
	Timing	November 2021
	Toelichting	Om de kwaliteit van ons aanbod te kunnen garanderen hebben we nood aan structurele evaluatie van ons aanbod. We willen dit graag over het aanbod heen dezelfde manier doen en dit structureel inbedden. We willen dus afspraken maken over hoe vaak en op welke manier we dit aanpakken.
Actie 4: We starten met een structurele evaluatie van het groepsaanbod.		
	Indicator	Er is een jaarlijkse evaluatie
	Trekker	BC – PBA fiets
	Betrokkenen	CORT – PBA EC
	Timing	Januari 2022
	Toelichting	We willen in januari 2022 starten hiermee starten.
OD 3.3: We verbeteren de communicatie naar gedetineerden.		
Actie 1: We analyseren de evaluatie van de bekendmaking van het corona-aanbod van de stagiaire OO.		
	Indicator	Resultaten van de stagiaire zijn geagendeerd en besproken op CORT.
	Trekker	OO
	Betrokkenen	CORT
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	In het voorjaar van 2021 heeft een stagiaire een bevraging gedaan bij de gedetineerden over het corona-aanbod. De info die hieruit gekomen is, kan als startpunt dienen voor de bespreking rond communicatie.
Actie 2: We experimenteren met het videokanaal.		
	Indicator	Er wordt gecommuniceerd via videokanaal.
	Trekker	Medewerker DRA
	Betrokkenen	CORT - PA
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	Sedert april 2021 is er een nieuwe laptop voor het videokanaal in de PI Wortel. We bekijken op welke manier de Vlaamse gemeenschap hier gebruik van kan maken voor zowel communicatie als aanbod.

Actie 3: We nemen delen aan de informatie-uitwisseling rond taalbeleid vanuit de gevangenis van Antwerpen.		
	Indicator	Verslag van overleg uitwisseling
	Trekker	BC
	Betrokkenen	Op termijn CORT
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	In de gevangenis van Antwerpen staan ze al ver in hun taalbeleid. Wij hebben een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan hun informatiedeling en zullen hier zeker op ingaan om ons te laten inspireren voor onze eigen werking.
Actie 4: We bekijken met welke partners binnen de regio een samenwerking mogelijk is omtrent duidelijke communicatie.		
	Indicator	Er is contact met partners in de regio.
	Trekker	Medewerker DRA + BC
	Betrokkenen	CORT
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	De gevangenis van Antwerpen kan ons tips geven over welke dingen zij aangepakt hebben. Voor onze eigen regio moeten we bekijken welke partners hier een meerwaarde in kunnen bieden. Agentschap integratie en inburgering heeft al eerder laten weten dat zij bereid zijn om mee te denken over dergelijke zaken.
Actie 5: We laten onze schriftelijke communicatie screenen door een externe partner.		
	Indicator	Externe partner bekijkt ons materiaal en geeft tips.
	Trekker	Medewerker DRA + BC
	Betrokkenen	CORT – Externe partner
	Timing	Najaar 2022
	Toelichting	Na de verkenning naar de mogelijke partners bekijken we welk van ons materiaal we willen laten nalezen en hoe we deze tips in de praktijk kunnen brengen. We hopen zo een afsprakenkader te krijgen op basis waarvan we nieuw materiaal kunnen ontwikkelen.
Actie 6: We experimenteren met de tips van de externe partners en zoeken gedetineerden om onze vernieuwde communicatie te laten proeflezen en feedback geven.		
	Indicator	Er is feedback.
	Trekker	OO
	Betrokkenen	CORT
	Timing	2022 - 2023
	Toelichting	We brengen de input van de externe partner in de praktijk en bekijken met de gedetineerden of de verstaanbaarheid verbeterd is. We zoeken een aantal proefpersonen bij de gedetineerden om te kijken of de communicatie bij hen beter binnenkomt en of zij nog tips hebben.

2.3.4 Regionale samenwerking

2.3.4.1 Duiding

In de Antwerpse Kempen liggen de gevangenissen Hoogstraten, Merksplas, Wortel en Turnhout geografisch dicht bij elkaar. Veel structurele partners in de hulp- en dienstverlening zijn actief binnen meerdere of zelfs alle vier de inrichtingen.

De Kempense gevangenissen kennen een groot gemeenschappelijk netwerk aan partnerorganisaties die een aanbod binnen de muren organiseren. Om de coördinatie op lokaal vlak te in goede banen te leiden, stemmen de beleidscoördinatoren (BC's) regionaal af. We wensen nog meer aandacht te schenken aan regionale afstemming tussen partnerorganisaties en Justitie.

Beleidsmatig overlegmomenten:

- BC's onderling op het beleidscoördinatoren platform (BCP)
- BC's en staf JWT
- BC's en onderwijscoördinatoren (OC' s) uit de regio
- BC's en jaarlijks overleg met VDAB en CGG Kempen
- BC's en gevangenisdirecties uit de regio

2.3.4.2 Link STRAP

- SD 5. We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp- en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde.

2.3.4.3 Schematische voorstelling

SD1: Vlaamse partners in hulp- en dienstverlening vormen een sterk regionaal netwerk over de Kempense gevangenissen.		
OD1: Vlaamse partners coördineren en faciliteren regionale projecten om de link tussen Kempense gevangenissen te versterken.		
Actie 1: Vlaamse partners zetten in op een regionale samenwerking tussen de Kempense gevangenissen voor de uitvoering van het herstelgerichte project DIALOOG. .		
	Indicator	Regionale activiteiten in het kader van DIALOOG
	Trekker	De Rode Antraciet + Avansa vzw
	Betrokkenen	Regionaal netwerk Dialoog
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	Hiervoor worden projectmiddelen voorzien vanuit het DIALOOG-project.
Actie 2: De Rode Antraciet maakt de omslag naar een meer regionale werking met collectieve verantwoordelijkheid. Daarbij nemen de medewerkers taken op over de verschillende gevangenissen heen.		
	Indicator	Nieuwe werking in 2022
	Trekker	De Rode Antraciet
	Betrokkenen	/
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	De Rode Antraciet is volop bezig met de overgang naar een nieuwe werking in regioteams. Deze werking implementeren binnen de regio zal een belangrijk werkpunt zijn de komende jaren.

Actie 3: Tijdens de internationale week van het Herstelrecht organiseert Moderator een herstelgerichte activiteit in de Kempense gevangenissen en dit in samenspraak en samenwerking met onze partners binnen de gevangenis.		
	Indicator	Week van het herstelrecht
	Trekker	Moderator + BC
	Betrokkenen	CORT in de 4 inrichtingen
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	Herstelgericht werken komt in meer en meer gevangenissen op de voorgrond te staan als pijler binnen de werking. In onze regio staat dit nog in zijn kinderschoenen. We willen hier al voorzichtige eerste stappen in zetten.
Actie 4: CAW (OO) zet de traditie voort om jaarlijks regionaal gevangenisoverschrijdend verschillende acties op te zetten. Deze acties zijn vnl. gericht op de verbinding tussen detentie en de samenleving en herstel en deelname aan de samenleving vanuit detentie (o.a. Retoer, Music-For-Life actie).		
	Indicator	Acties zoals Retour, Music For Life,...
	Trekker	CAW De Kempen
	Betrokkenen	CORT in de 4 inrichtingen en Justitie
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	Vanuit CAW De Kempen bestaat al langer de trend om bepaalde projecten regionaal aan te pakken. We willen deze werking verderzetten.
OD2: Vlaamse partners zetten in op aanbod op maat van hun specifieke gevangeniscontext, zodat we in de regio Kempen een gevarieerd en kwalitatief hulp- en dienstverleningsaanbod kunnen voorzien.		
Actie 1: De onderwijscoördinatoren van de Kempense gevangenissen bouwen hun structurele samenwerking verder uit om te streven naar een gedifferentieerd en complementair onderwijsaanbod met leertrajecten over de gevangenissen heen. De onderwijscoördinatoren houden hierbij rekening met de Vlaamse leidraad op regionaal niveau met het oog op behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in de Kempense gevangenissen.		
	Indicator	voortgang structureel overleg OC - BC' s en gevangenisdirecties
	Trekker	OC' s in de 4 inrichtingen
	Betrokkenen	OC' s, BC' s, aanbodverstrekkers, directies gevangenissen.
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	De OC's werken aan een behoeftedekkend aanbod in de regio Kempen, waarbij ze samen gaan kijken in welke gevangenis welk aanbod het beste tot zijn recht komt. Ze willen deze werking verder formaliseren.

2.4 Domeinspecifieke doelstellingen en acties

2.4.1 Onderwijs

Onderwijs is in de maatschappij steeds meer op maat. Een maakbaar traject waarin de cursist groeit op eigen tempo en naar eigen kunnen. De vraag naar individuele studiemogelijkheden neemt steeds toe nu ook centra en scholen steeds meer evolueren in afstandslernen. Een tendens die in de gevangenis nog eens extra sprongen maakte met de start van de coronapandemie. Dit alles geeft nieuwe uitdagingen. Hoe kunnen we de individuele vragen stroomlijnen? Wat betekent de digitalisering? Hoe kunnen we het groepsaanbod een aanvulling laten zijn op individuele groeiprocessen? We worden gedwongen om vragen te stellen, om kritisch te zijn over wat er was en over wat er moet komen. Welke info ontbreekt om kwalitatiever te werken? Hoe kunnen we informatie vergaren? Hoe ver kunnen samenwerkingsverbanden gaan om trajecten te versterken? Wat betekent de vernieuwde Vlaamse Leidraad voor het onderwijslandschap in onze gevangenissen? Allemaal vragen die aan de basis liggen van de domeinspecifieke doelstellingen van onderwijs, met als uiteindelijke doel het onderwijs steeds meer af te stemmen op de noden van de gedetineerde, de mogelijkheden van de gevangenissen en de bovenlokale beleidslijnen.

Strategische doelstelling: We versterken de individuele leertrajecten kwantitatief en kwalitatief.		
OD 1: Tegen 2023 is het aantal leertrajecten verhoogd.		
Actie 1: We rollen het project LIO uit en brengen de medewerker in contact met andere partners.		
	Indicator	Gezamenlijke overlegmomenten. Feedback LLB, PSD, TB. Partners vinden hun weg naar de LLB en omgekeerd.
	Trekker	Vocvo, OC
	Betrokkenen	OC, LLB, PSD, TB, directie, VDAB, CORT
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	De kenbaarheid van de LLB zorgt voor een groter netwerk en betere afstemming. Dit ten voordele van de trajecten.
Actie 2: We zetten in op het mogelijk maken van digitale examens.		
	Indicator	Afname examens examencommissie, VCA of rijbewijs.
	Trekker	Vocvo, OC
	Betrokkenen	ICT-dienst, Vocvo, Examencommissie, OC, LLB, gevangenisdirectie
	Timing	Schooljaar 2021-2022
	Toelichting	De timing en uitvoering is afhankelijk van levering en installatie PC's. Digitale examens kunnen meer gedetineerden bereiken én maakt bepaald aanbod opnieuw certificeerbaar.
OD 2 Tegen 2023 is de samenwerking met de PSD structureel ingebed.		
Actie 1: We stellen de werking van het onderwijs voor aan de PSD.		
	Indicator	Toename officieuze en officiële contacten met PSD.
	Trekker	OC
	Betrokkenen	PSD, OC
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	LLB gaat nauw dossiers moeten afstemmen met PSD. PSD meer inzicht geven in de mogelijkheden die een onderwijstraject kan geven.
Actie 2: We ontwikkelen een tool voor de opvolging van de leertrajecten.		
	Indicator	Tool wordt ingevuld door LLB én bekeken door PSD .
	Trekker	OC
	Betrokkenen	OC, LLB, PSD (en TB, VDAB)
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	Door een eenvoudige tool komen leertrajecten snel en laagdrempelig in beeld. Uitnodigend samenwerken.

Actie 3: We implementeren de tool en evalueren hoe dit werkt.		
Indicator	Evaluatiegesprek werking	
Trekker	OC	
Betrokkenen	LLB, OC, PSD	
Timing	Test tool: voorjaar 2021/ evaluatie tool: najaar 2021	
Toelichting	Organisch. De tool is een middel, geen doel. Continue bijstellingen zijn mogelijk.	
OD 3: Tegen 2023 hebben we een goede samenwerking met de bibliotheek omtrent het ontlenen en aankopen van onderwijsmateriaal.		
Actie 1: We formaliseren de afspraken met de bibliotheek over het ontlenen van onderwijsmateriaal.		
Indicator	Er is een afsprakennota omtrent educatief materiaal in de bibliotheek.	
Trekker	OC	
Betrokkenen	Bib, OC, LLB, gevangenisdirectie, CORT	
Timing	Najaar 2021	
Toelichting	De bibliotheek wordt als ontleningsdienst beter benut door onderwijs. Er wordt bekeken wat allemaal ontleend kan worden en op welke manier.	
Actie 6: We evalueren de samenwerking met de bib en sturen bij.		
Indicator	Periodieke gesprekken tussen OC en bib-medewerker	
Trekker	OC	
Betrokkenen	OC, bib-medewerker	
Timing	Periodieke terugkoppelmomenten vanaf najaar 2021	
Toelichting	Door frequente contacten en continue bijstellingen krijgt de samenwerking meer kans op slagen.	
Actie 7: We inventariseren de leervragen van gedetineerden.		
Indicator	Er is een document beschikbaar dat de meest voorkomende leervragen toont.	
Trekker	OC (in samenwerking met PBA fiets)	
Betrokkenen	OC, LLB, bib, bewaking educatief centrum, gedetineerden	
Timing	Vanaf najaar 2021	
Toelichting	Door goed te weten wat er gemist wordt, kan er doelgericht gezocht worden.	
Actie 8: We breiden het aanbod van onderwijsmateriaal in de bibliotheek uit.		
Indicator	Het aantal studieboeken in de bibliotheek neemt toe.	
Trekker	OC (in samenwerking met bib-medewerker)	
Betrokkenen	OC, bib-medewerker	
Timing	Jaarlijks	
Toelichting	Door het studieaanbod uit te breiden, hebben gedetineerden steeds meer keuzes en mogelijkheden.	

Strategische doelstelling: We actualiseren het groepsaanbod op basis van de noden en de behoeften van de gedetineerden.

OD. 1: Tegen 2023 onderzoeken we de nood aan actualisatie.

Actie 1: We toetsen het bestaande groepsaanbod aan de Vlaamse leidraad.

Indicator	Evaluatiedocument van huidig aanbod na lancering nieuwe leidraad.
Trekker	OC
Betrokkenen	Vocvo, OC
Timing	Schooljaar 2021-2022

	Toelichting	Door het huidig aanbod te toetsen aan de nieuwe verwachtingen kan duidelijk in beeld gebracht worden wat goed loopt en waar bijsturing nodig is.
Actie 2: We verkennen de mogelijkheden tot samenwerking binnen het bestaande groepsaanbod.		
	Indicator	Overlegmomenten om opleidingen eventueel te koppelen aan tewerkstelling of projecten/initiatieven van andere partners.
	Trekker	OC
	Betrokkenen	OC, COURT, gevangenisdirectie, Vlaamse partners
	Timing	Schooljaar 2021-2022
	Toelichting	Door de bestaande opleidingen meer te koppelen aan posities of mogelijkheden binnen een gevangenis, ontstaat er een meer kwalitatief aanbod.
Actie 3: We klaren de visie op werkplekleren uit voor de gevangenis van Wortel.		
	Indicator	Er ontstaat een duidelijk beeld welke vormen van werkplekleren geschikt zijn voor de gevangenis van Wortel.
	Trekker	OC
	Betrokkenen	OC, COURT
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Zonder een goed beeld te hebben op wat werkplekleren kan inhouden voor Wortel, kan hier niet verder kwalitatief op ingezet worden.
Actie 4: We toetsen de bestaande beroepsopleidingen aan de conceptnota Kempen.		
	Indicator	Evaluatiemoment binnen OC's Kempen
	Trekker	OC
	Betrokkenen	OC's en BC's Kempen
	Timing	Schooljaar 2021-2022
	Toelichting	Door het eigen aanbod te toetsen aan de bovenlokale afspraken, wordt er een duidelijke koers aangehouden en kunnen keuzes objectiever gemaakt worden.

Strategische doelstelling: We werken een vernieuwende aanpak uit rond de screening van gedetineerden.

OD. 1 We onderzoeken de noden en mogelijkheden in de inrichting omtrent screening.

Actie 1: We lijsten op welke info we willen vergaren tijdens de screenings.

	Indicator	Er ontstaat een document van wat een screening idealiter inhoudt.
	Trekker	Vocvo, OC
	Betrokkenen	OC, COURT, Vlaamse partners, partners binnen justitie, agentschap I&I, lesgevers
	Timing	Voorjaar 2022
	Toelichting	Om een goed screeningsbeleid te kunnen uitwerken, moet eerst in beeld gebracht worden wat we met een screening willen bereiken.

Actie 2: We verkennen de mogelijkheden van de rol van de lesgever.

	Indicator	Er is een duidelijk beeld van welke rol een leerkracht kan én mag opnemen op vlak van screening.
	Trekker	Vocvo, OC
	Betrokkenen	OC, CVO, CBE, lesgever
	Timing	Schooljaar 2021-2022
	Toelichting	De screenings zijn een meerwaarde voor de groepssamenstelling van de leerkrachten. De leerkracht is een spil. Het is nuttig om deze rol verder onder de loep te nemen. Ook Vocvo werkt verder een beleid uit van welke rollen bij centra (lesgevers) liggen.

Actie 3: We klaren de taak van het agentschap integratie en inburgering uit.		
Indicator	Er is een duidelijk beeld van wat het agentschap exact doet bij de screening NT2.	
Trekker	OC	
Betrokkenen	OC, Agentschap I&I, centra	
Timing	Schooljaar 2021-2022	
Toelichting	Om de screening te optimaliseren, is er nood aan een goed beeld van wat het agentschap doet en of hierbinnen andere mogelijkheden liggen.	
Actie 4: We verkennen de mogelijkheden om taalnoden in kaart te brengen.		
Indicator	Er ontstaan meerdere pistes om de gesproken talen, de taalwensen en de taaltekorten in beeld te krijgen.	
Trekker	OC	
Betrokkenen	OC, CORT, justitie	
Timing	Schooljaar 2021-2022	
Toelichting	Er is momenteel geen goed beeld van de gesproken talen, de taalknoppen en de taalwensen. Taal is echter een belangrijke factor om werk te zoeken, opleidingen te volgen ...	
Actie 5: We toetsen de noden van de screenings aan het bredere onthaalbeleid.		
Indicator	Indien mogelijk ontstaan er aanknopingspunten (kansen) tussen het algemene onthaalbeleid en de screenings.	
Trekker	OC	
Betrokkenen	OC, CORT, Vlaamse Partners, Justitie	
Timing	Najaar 2022	
Toelichting	In de zoektocht naar een geschikt screeningsbeleid moet zeker ook gekeken worden naar de mogelijkheden die schuilgaan binnen de ontwikkeling van het onthaalbeleid. Welke data kan bij binnenkomst al gegenereerd worden? Hoe? Zien andere partners ook hierin voor hen mogelijkheden? Welke vorm krijgt het dan? (...)	

2.4.2 Sport en cultuur

De Rode Antraciet engageert zich om de komende jaren de omslag te maken naar een meer participatieve manier van werken. We willen de gedetineerden meer en vroeger betrekken in de uitbouw van het sportieve en culturele aanbod in de gevangenis. In enkele vastomlijnde projecten maken we daarmee binnen de looptijd van dit actieplan een begin. Naast de meerwaarde van medezeggenschap en een grotere rol voor de gedetineerden bij de organisatie van onderstaande sport- en cultuuractiviteiten, zien we ook heil in de proeftuinfunctie van deze projecten. Binnen het duidelijke kader van de projecten geven we ons als dienstverleners, gedetineerden en gevangenispersoneel de kans om de participatiegedachte om te zetten in de praktijk, met het evidente vallen en opstaan dat daarbij zal horen. En met de uitdrukkelijke ambitie vandaaruit verder te kunnen werken aan een cultuur van inspraak en participatie in de gevangenis.

Strategische doelstelling: We betrekken gedetineerden actief bij de organisatie, uitbouw en bekendmaking van het hulp – en dienstverleningsaanbod.		
OD 1: Tegen 2023 willen we de fitnessfatikken meer betrekken bij de organisatie van het fitnessaanbod.		
Actie 1: We organiseren met ingang van 2021 periodiek een overleg met de fitnessfatikken en PBA Fiets		
Indicator	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks aantal geplande overlegmomenten • Jaarlijks aantal overlegmomenten die zijn doorgegaan • Verslagen 	
Trekker	Medewerker De Rode Antraciet	

	Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> • Fatikken fitness • PBA fiets • Medewerker De Rode Antraciet
	Timing	2021-2023
	Toelichting	De sportwerking van de PI Wortel wenst de fatikken die betrokken zijn bij fitness nog meer te betrekken bij de organisatie van fitness. Zo kunnen wij ook trachten een beter zicht te krijgen op de noden en behoeften rond fitness en daar concrete acties op ondernemen.
Actie 2: We evalueren de werking van de fitnessfatikken en het periodiek overleg.		
	Indicator	Er is een evaluatie
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	PBA fiets
	Timing	2022
	Toelichting	We bekijken na de opstartfase of de werking van fitnessfatikken goed verloopt en wat de werkpunten zijn.
OD 2: Tegen 2023 verkennen we de mogelijkheden om gedetineerden in te zetten als begeleider van sportieve activiteiten (naast fitness).		
Actie 1: We trachten de opleiding Bootcampcoach in de PI Wortel te organiseren. Daarnaast verkennen we ook de mogelijkheden tot het organiseren van andere sportvormingen.		
	Indicator	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal geplande opleidingen/vormingen • Aantal opleidingen/vormingen die zijn doorgegaan • Document inventarisatie sportopleidingen/-vormingen
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> • Medewerker De Rode Antraciet • Medewerker VOCVO?
	Timing	2021-2023
	Toelichting	Om aandacht te hebben voor het kwalitatief en gezond sporten en dit na te streven, kunnen opleidingen/vormingen een meerwaarde vormen voor de doelgroep.
Actie 2: We verkennen de mogelijkheden om gedetineerden in te zetten als begeleiders van sportieve activiteiten en starten daar mee waar mogelijk.		
	Indicator	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal sportieve activiteiten begeleid door gedetineerden
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> • Directie PI Wortel • Beleidscoördinator • Vormingsagent • Gedetineerden
	Timing	2021-2023
	Toelichting	Het is moeilijk om in deze regio gekwalificeerde sportlesgevers te vinden, daarnaast neemt het inhuren van gekwalificeerde sportlesgevers ook een kost met zich mee. En waarom dan niet te werken aan participatie en talenten onder gedetineerden inzetten om het sportief aanbod uit te breiden?
OD 3: Tegen 2023 organiseren we een zelfstandig oefenmoment muziek als structureel aanbod in de PI Wortel		
Actie 1: We werken een duidelijk kader uit met de randvoorwaarden waaronder dit georganiseerd kan worden.		
	Indicator	Er is een kader
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	Directie, PA, cheffen 5 ^{de} sectie
	Timing	Zomer, najaar 2021

	Toelichting	Binnen de PI Wortel hadden we vroeger de mogelijkheid om gedetineerden op een vast moment samen muziek te laten spelen. We willen dit nieuw leven inblazen. In eerste instantie willen we een duidelijk kader waarbinnen dit mogelijk zou zijn.
Actie 2: We stellen een focusgroep samen met gedetineerden om dit vorm te geven.		
	Indicator	Er is een focusgroep geweest.
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	Gedetineerden
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Gedetineerden krijgen de kans om het oefenmoment in te vullen binnen het kader dat we geformuleerd hebben in actie 1.
Actie 3: We implementeren de nieuwe werking van het zelfstandig oefenmoment.		
	Indicator	Zelfstandig oefenmoment is doorgegaan
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	PBA's, gedetineerden
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Het nieuwe format wordt geïmplementeerd en gedurende een aantal weken uitgetest.
Actie 4: We evalueren de nieuwe vorm van het zelfstandig oefenmoment.		
	Indicator	Er is een evaluatie
	Trekker	Medewerker De Rode Antraciet
	Betrokkenen	CORT
	Timing	2022
	Toelichting	Na de testperiode evalueren we samen met gedetineerden en bewakend kader de werking.

2.4.3 Tewerkstelling

Naar aanleiding van het STRAP werken we de komende periode aan een centraal kader waarin bekeken wordt op welke manier we ons huidige aanbod binnen de gevangenissen kunnen verbeteren. Dit is een oefening die op centraal niveau gemaakt moet worden. Wanneer dit kader vernieuwd is, willen we op lokaal niveau gaan bekijken welke mogelijkheden er zijn binnen de gevangenissen. In eerste instantie leggen we hierbij de focus op het PSC te Hoogstraten. In tussentijd willen we inzetten op de kennismaking VDAB en PI Wortel om elkaars werking beter te leren kennen en naar de toekomst toe te bekijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.

Strategische doelstelling: We brengen de raakvlakken tussen de werking van VDAB en de PI Wortel in kaart.		
OD: We zetten in op de verkenning van de match tussen de mogelijkheden van de VDAB en het potentieel van de PI Wortel.		
Actie 1: We volgen de ontwikkeling op van het centrale kader van VDAB over de mogelijkheden binnen detentie.		
	Indicator	Er is een centraal kader.
	Trekker	VDAB
	Betrokkenen	VDAB bovenlokaal
	Timing	2021 – 2023
	Toelichting	We stellen vast dat er momenteel nog te veel onduidelijkheid is over de mogelijkheden en engagementen die VDAB lokaal kan ondernemen en hebben nood aan het centraal kader dat hiervoor ontwikkeld kan worden.
Actie 2: We organiseren een kennismaking tussen de partners van de VDAB en de PI Wortel		
	Indicator	Er is een bezoek geweest.
	Trekker	VDAB

	Betrokkenen	BC + experten VDAB + detentieconsulent + manager VDAB
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	De huidige ploeg van VDAB is nog niet in de PI Wortel geweest, wat maakt dat het voor hen heel moeilijk is om het potentieel van de inrichting te kunnen inschatten. Daar komt bij dat de BC ook nog nieuw is in de functie en door de coronacrisis onvoldoende de kans heeft gehad om zich te verdiepen in de werking van VDAB. Een nauwere kennismaking is nodig.
Actie 3: We volgen de evoluties van de werking van de VDAB in de PI Hoogstraten op.		
	Indicator	Er is een overleg geweest.
	Trekker	VDAB
	Betrokkenen	BC + provinciaal expert VDAB + detentieconsulent
	Timing	2021 - 2023
	Toelichting	In onze regio legt VDAB in eerste instantie de nadruk op de PI Hoogstraten om daar de verkenning rond een aantal mogelijkheden te doen. Dit kan voor onze inrichting ook mogelijkheden geven. We volgen de evoluties en evaluaties van de PI Hoogstraten op om een beeld te krijgen van wat er kan en wat er een opportuun zou zijn voor Wortel.

2.4.4 Welzijn

Verbinding met de directe sociale omgeving (DSO) houden is voor gedetineerden van groot belang. Enerzijds tijdens de detentie en anderzijds ook voor de periode die na de detentie volgt. De afstand tussen gedetineerden en hun DSO is door detentie soms letterlijk en figuurlijk groot. Deze contacten in stand houden of verbeteren via beperkte mogelijkheden welke de gevangeniscontext biedt, is niet vanzelfsprekend. Hier zet het CAW traditiegetrouw vanuit een welzijnsgerichte invalshoek sterk op in. Om hier rond een aanbod op maat van de doelgroep uit te werken, is het aangewezen enerzijds de noden van deze doelgroep meer in kaart te brengen en anderzijds de drempels die zij hierin ervaren bloot te leggen. Met deze domeinspecifieke doelstelling trachten we daar bijgevolg mee aan de slag te gaan.

Strategische doelstelling: We verbeteren het contact tussen gedetineerden en hun directe sociale omgeving door een aanbod uit te werken op maat van de doelgroep.		
OD 1: Tegen 2023 onderzoeken en evalueren we de mogelijkheden voor de gedetineerden en hun directe sociale omgeving om met elkaar in contact te staan.		
Actie 1: We bekijken de aanbevelingen en de sectorale visie van de CAW's en bekijken welke acties hieruit volgen.		
	Indicator	Sectortekst
	Trekker	CAW Vlaanderen
	Betrokkenen	/
	Timing	Sectortekst klaar eind 2021
	Toelichting	Afwachten sectortekst Aanbevelingen gebruiken in verdere acties
Actie 2: We brengen het huidige DSO-aanbod in kaart. We maken een onderscheid in het aanbod voor en tijdens corona.		
	Indicator	Overzicht aanbod
	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	/
	Timing	Voorjaar 2021
	Toelichting	We maken een overzicht van ons huidig DSO-aanbod.
Actie 3: We stellen een bevraging op om de noden en drempels van gedetineerden en hun directe sociale omgeving in kaart te brengen. We betrekken hierin zoveel mogelijk input van andere partners.		
	Indicator	Uitgewerkte bevraging

	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	TB, PSD, directie, PBA's EC, andere individuele partners, etc.
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	We trachten een allesomvattende bevraging op te stellen rond het DSO-thema. Om ook buiten eigen expertise te treden, betrekken we in de fase van informatieverzameling zoveel mogelijk input van andere betrokken partners. Op basis van alle informatie stellen we een bevraging op en bekijken we onder welke vorm zulke bevraging opportuun is.
Actie 4: We brengen de noden en drempels van gedetineerden in contacten met hun direct sociale omgeving in kaart.		
	Indicator	Oplijsting van noden en drempels van gedetineerden
	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	Afhankelijk van vorm van bevraging
	Timing	Afhankelijk van corona-maatregelen. Streefdoel zomer - najaar 2022
	Toelichting	Bevraging gebeurt in verschillende fasen: – Tijdens corona: bevraging van noden en drempels tijdens huidige corona-aanbod – Na corona: bevraging van noden en drempels van normale aanbod eens DSO-aanbod terug kan doorgaan
Actie 5: We brengen de noden en drempels in kaart die de direct sociale omgeving ervaart in het contact met gedetineerden. Dit zowel vanuit partner- en kindperspectief als vanuit perspectief van vrienden en familie.		
	Indicator	Oplijsting van noden en drempels van DSO
	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	Afhankelijk van de vorm van bevraging (TFO?)
	Timing	Zomer – najaar 2022
	Toelichting	We voeren de bevraging uit bij de direct sociale omgeving.
Actie 6: Op basis van de noden en drempels van gedetineerden en hun direct sociale omgeving evalueren we bestaand DSO-aanbod.		
	Indicator	Checklist/scorelijst welke duidelijk maakt aan welke noden en drempels we voldoen/tegenmoet komen en in welke mate.
	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	/
	Timing	Najaar 2022 – voorjaar 2023
	Toelichting	We leggen de verzamelde informatie aan de hand van de bevragingen naast ons huidig DSO-aanbod. We brengen daarbij in kaart of we aan alle noden voldoen en aan alle drempels tegemoet komen, aan welke niet en in welke mate.
Actie 7: Op basis van de evaluatie bekijken we of bijstellingen of vernieuwingen noodzakelijk of mogelijk zijn.		
	Indicator	Lijst van mogelijke acties
	Trekker	CAW De Kempen – OO
	Betrokkenen	/
	Timing	Voorjaar 2023
	Toelichting	We bekijken of het bestaande aanbod toereikend is of er nood is aan ander/aangepast aanbod.
Actie 8: Op basis van de evaluatie bekijken we of bepaalde partners betrokken moeten worden en welke acties nodig zijn.		
	Indicator	Oplijsting betrokken partners en bijhorende acties
	Trekker	CAW De Kempen – OO

	Betrokkenen	Afhankelijk van uitkomst evaluatie
	Timing	Voorjaar 2023
	Toelichting	We bekijken of we de noodzakelijke vernieuwingen/aanpassingen zelf kunnen doen of dat we hier een externe partner in moeten betrekken.

Gezien de grote doelgroep willen we onderzoeken of er een alternatief groepsaanbod kan worden uitgewerkt voor gedetineerden die geen recht op verblijf (meer) hebben in België en/of die zich in een precair verblijfsstatuut bevinden. Dit als complementair met de individuele hulpverlening.

SD 2 We creëren een veilige en vertrouwde omgeving waarin gedetineerden elkaar kunnen ontmoeten, ervaringen uitwisselen, thema's bespreken.

OD Tegen 2022 bouwen we een laagdrempelig groepsaanbod uit m.b.t. gedetineerden in een precare verblijfsituatie, gelinkt en complementair aan de individuele hulpverleningstrajecten.

Actie 1: We stellen een draaiboek op.

	Indicator	Draaiboek
	Trekker	CAW De Kempen - TB
	Betrokkenen	Werkgroep Precair Verblijf CAW De Kempen
	Timing	Voorjaar – midden 2021
	Toelichting	

Actie 2: We stellen een vrijwilligersprofiel op, schrijven een vrijwilligersvacature uit en werven een vrijwilliger aan.

	Indicator	Vrijwilligersprofiel, vacature, vrijwilliger aangeworven
	Trekker	CAW De Kempen – TB
	Betrokkenen	Vrijwilligerscoördinator, CAW De Kempen Werkgroep Precair Verblijf
	Timing	Voorjaar 2021: Vrijwilligersprofiel Midden 2021: uitschrijven vacature Midden-najaar 2021: aanwerven vrijwilliger
	Toelichting	Timing is afhankelijk van het vinden van een geschikte kandidaat.

Actie 3: We leiden een geschikte vrijwilliger op.

	Indicator	Vrijwilliger heeft opleidingstraject doorlopen.
	Trekker	CAW De Kempen - TB
	Betrokkenen	Vrijwilligerscoördinator, CAW De Kempen Werkgroep Precair Verblijf
	Timing	Najaar 2021
	Toelichting	Nadat de vrijwilliger werd aangeworven, leiden we deze op. Inhoudelijke opleiding rond het thema Werken met groepen Werken binnen detentiecontext ...

Actie 4: Op basis van het opgestelde gedetineerdenprofiel, gaan we op zoek naar een geschikte kandidaat die samen met de vrijwilliger en TB het groepsaanbod zal leiden.

	Indicator	Gedetineerdenprofiel
	Trekker	CAW De Kempen – TB
	Betrokkenen	CAW De Kempen Werkgroep Precair Verblijf, Vrijwilligerscoördinator
	Timing	Eind 2021
	Toelichting	We maken het aanbod bekend bij de gedetineerden. Er wordt een flyer opgesteld. We bekijken binnen de cliënten van TB wie mogelijks kan deelnemen aan dit aanbod. Mogelijke doorverwijzers worden geïnformeerd rond het aanbod. We betrekken de gedetineerden bij de verspreiding van dit aanbod. We betrekken sleutelfiguren

Actie 5: We verspreiden de info rond dit groepsaanbod, zoeken deelnemers en starten dit groepsaanbod op.		
	Indicator	Aanbod is doorgegaan
	Trekker	CAW De Kempen - TB
	Betrokkenen	CAW De Kempen Werkgroep Precair Verblijf, Vrijwilligerscoördinator, PSD, sleutelfiguren
	Timing	Eind 2021 – voorjaar 2022 (afhankelijk van impact coronamaatregels op de opstart van groepsaanbod)
	Toelichting	We maken het aanbod bekend bij de gedetineerden. Er wordt een flyer opgesteld. We bekijken binnen de cliënten van TB wie mogelijks kan deelnemen aan dit aanbod. Mogelijke doorverwijzers worden geïnformeerd rond het aanbod. We betrekken de gedetineerden bij de verspreiding van dit aanbod. We betrekken sleutelfiguren bij de verspreiding van het aanbod.
Actie 6: We evalueren het aanbod.		
	Indicator	Evaluatie
	Trekker	CAW De Kempen - TB
	Betrokkenen	CAW De Kempen Werkgroep Precair Verblijf, Vrijwilligerscoördinator, Welzijnsteam
	Timing	Midden – eind 2022
	Toelichting	Nadat het groepsaanbod enkele maanden loopt, voorzien we een evaluatie met de vrijwilliger, de gedetineerde en de deelnemers. We toetsen hierbij af of het aanbod voldoet aan hun noden en verwachtingen en welke bijstellingen nodig zijn.

2.4.5 Gezondheid

De structurele partner rond geestelijke gezondheidszorg in de PI Wortel is CGG Kempen. Door de context van de Noorderkempen moet CGG De Kempen steeds zijn middelen spreiden over de vier inrichtingen, wat maakt dat het een evenwichtsoefening is om kwalitatieve ondersteuning te bieden op maat van elke inrichting.

In februari 2021 heeft CGG een uitbreiding gedaan in de middelen voor de PI Wortel om tegemoet te komen aan de wachtlijsten voor de personen met een agressieproblematiek.

In het kader van dit actieplan nemen zij een engagement op bij de verkenning rond een aanbod rond middelenmisbruik en zetten zij mee hun schouders om een suicidebeleid uit te werken. Er is voor gekozen om verder geen domeinspecifieke doelstellingen op te nemen.

De komende twee jaar zal wel ingezet worden om op verschillende fora het gebrek aan middelen zowel voor het forensisch aanbod als voor een psycho-educatief aanbod aan te kaarten.

3 Bijlages

3.1 Bijlage 1: tabel leeftijd

	18 – 25	26 – 35	36 – 45	46 – 55	56 – 65	65 +
Aantal	55	100	65	44	14	7
Percentage	19 %	35 %	23 %	15 %	5 %	2 %

3.2 Bijlage 2: tabel nationaliteiten

Nationaliteit	Aantal
België	126
Marokko	31
Algerije	18
Irak	13
Nederland	13
Roemenië	10
Egypte	5
Albanië	4
Frankrijk	4
Turkije	4
Afghanistan	3
Bulgarije	3
Nigeria	3
Polen	3
Portugal	3
Vluchteling	3
Syrië	3
Chili	2
Colombia	2
Spanje	2
Georgië	2
Iran	2
Tunesië	2
Onbekend	2
Armenië	1
Bosnië-Herzegovina	1
Kameroen	1
Congo	1
Kroatië	1
Erythrë	1
Ghana	1
Guinée	1
Kazakhstan	1
Kenia	1
Letland	1
Montenegro	1
Rusland	1
Senegal	1
Servië	1
Sierra Leone	1

Slovakije	1
Zweden	1
Suriname	1
Tanzanië	1
Tsjechië	1
Joegoslavië	1

3.3 Bijlage 3: tabel wettelijke toestand

	Beklaagd	Veroordeling niet definitief	Veroordeeld 1 – 3 jaar	Veroordeeld 3 – 5 jaar	Veroordeeld 5 – 7 jaar	Veroordeeld 7 – 10 jaar	Andere
Aantal	3	3	8	155	98	15	3
%	1 %	1 %	3 %	54 %	34 %	5 %	1 %

3.4 Bijlage 4: tabel verblijfsstatuut

	Asielaanvraag in onderzoek	EU Onderdaan	Geen recht op verblijf	Inreisverbod	MB/KB uitzetting/terugwijzing	Recht op verblijf	Schorsend beroep lopende	Leeg in Sidis
Aantal	1	22	52	25	3	37	2	143
%	0 %	8 %	18 %	9 %	1 %	13 %	1 %	50 %

3.5 Bijlage 5: SWOT – analyse

Sterktes

- Ruimte
- Samenwerking PBA's EC
- Komst sportvrijwilliger
- Breed aanbod
- Laagdrempelig aanbod
- Aanbod zwakkere gedetineerden
- Uitbreiding in middelen rond agressiebegeleiding vanuit CGG

Zwaktes

- Gebrek aan jaarplanning
- Informeren van gedetineerden
- Informatie over aanbod
- Samenwerking met justitie
- Nood aan structureel aanbod
- Gebrek aan missie en visie VLG
- Eilandjeswerking
- Te weinig kennis van de doelgroep
- Gebrek aan onthaal
- Goed aanbod wordt niet doorgezet
- Aanbod op basis van gewoonte
- EC kan enkel gebruikt worden binnen de reguliere uren/tijdens het schooljaar
- Weinig doelgroepspecifiek aanbod
- Veiligheid EC
- Zichtbaarheid VLG
- Lokalenproblematiek
- Gebrek aan taalbeleid/taalvisie
- Geen detentieplan

- Sterktes:

- Ruimte, faciliteiten om dingen te doen: we beschikken in Wortel over een uitgebreid educatief centrum waar activiteiten kunnen doorgaan
- Fysieke ruimte: de ruimte van het educatief centrum en de bijhorende koer zijn aangenaam en geven mogelijkheden
- Samenwerking met PBA's EC: het bestaan van de vaste ploeg PBA's geeft mogelijkheden om bewaking te betrekken en samen zaken voor te bereiden . Het draagvlak bij justitie is vergroot.
- Komst sportvrijwilliger: gedetineerden die een verantwoordelijkheid opnemen in het fitness aanbod zijn een eerste stap naar participatie van gedetineerden
- Breed aanbod: er is een uitgebreid aanbod
- Laagdrempelig aanbod: veel aanbod is voor iedereen toegankelijk
- Zwakkere gedetineerden: we hebben specifiek aanbod voor gedetineerden die uit de boot vallen (fietsatelier + moestuinwerking)
- CGG heeft sinds februari 2021 een uitbreiding in middelen rond agressiebegeleiding

- Zwaktes

- Gebrek aan jaarplanning: we hebben geen structurele planning wat maakt dat er onrust is over de ruimte in het EC

- Informeren van gedetineerden: duidelijke communicatie is nodig en ontbreekt nog
- Er is een divers aanbod, maar gedetineerden zijn vaak niet op de hoogte
- Samenwerking met justitie: we vergeten vaak om de justitiepartners tijdig te betrekken bij ons aanbod en zo draagvlak ervoor te creëren. We staan heel ver van elkaar af.
- Nood aan structureel aanbod: er zijn veel adhoc activiteiten en projecten, wat geen structurele basis geeft
- Gebrek aan missie en visie van de Vlaamse Gemeenschap: vanuit de Vlaamse gemeenschap is er geen gedeelde visie over waar we naartoe willen
- Eilandjeswerking: er wordt heel erg gewerkt vanop het eigen domein, en niet vanuit een gezamenlijke werking
- Te weinig kennis van de doelgroep: er is nood aan meer gegevens over wie we eigenlijk in de gevangenis hebben
- Gebrek aan onthaal: momenteel door PSD en directie, Vlaamse gemeenschap neemt hier geen rol in op
- Goede dingen worden niet doorgezet: eenmalige activiteiten/projecten die positief geëvalueerd worden, worden niet structureel
- Aanbod wordt vaak ingepland op basis van gewoonte: aanbod verandert weinig
- Aanbod is erop gericht zoveel mogelijk mensen aan te spreken en niet specifiek op een bepaalde doelgroep
- De veiligheid in het educatief centrum is niet goed genoeg om te kunnen uitbreiden. We hebben momenteel de afspraak dat er maximaal 40 gedetineerden tegelijkertijd in het educatief centrum mogen zijn. Dat betekent dat zelfs bij “volle bezetting het educatief centrum voor de helft leeg staat. Het potentieel staat in schril contrast met het effectieve gebruik.
- Zichtbaarheid Vlaamse gemeenschap in het educatief centrum: door de beperkte tijdsinzet kunnen partners niet altijd aanwezig zijn en moeten er keuzes gemaakt worden in het echt aanwezig zijn op de werkvloer.
- Lokalenproblematiek: gesprekslokalen zijn moeilijker in te plannen door de komst van het videobellen
- Geen detentieplan: er wordt niet met iedere gedetineerde een individueel plan opgesteld.

Kansen

- LIO
- Dialoog
- FIP²
- STRAP
- Actieplan
- Beleidsplan CAW
- Regionaal werken
- VDAB beroepsopleidingen
- Modernisering infokanaal
- Onderzoek stagiaire CAW
- Middelen rond participatie van DRA
- Dialooggroepen Moderator
- Mogelijkheden in de werkateliers
- Opsplitsing in warme en koude bewaking

Bedreigingen

- Besparingsklimaat
- Tendens in verstrenging
- Missie en visie EPI
- Gedifferentieerd regime
- Doelgroepen STRAP
- Afgelegen ligging
- Coronacrisis
- Regionaal werken
- Aanwezigheid Vlaamse diensten

- Bedreigingen

- Besparingsklimaat: zowel bij de Vlaamse partners als bij justitie heerst een klimaat van besparing wat maakt dat we minder ruimte krijgen in de eigen agenda om zaken op poten te zetten
- Tendens in verstrenging: over de jaren heen zien we dat door de veranderende doelgroep in Wortel de regels voor aanbod ook strenger worden
- Gebrek aan missie en visie van DG EPI: vanuit de gevangenis is er geen visie waar er op lange termijn naartoe gewerkt wordt. We zijn erg afhankelijk van wat het hoofdbestuur bijvoorbeeld beslist over de doelgroep, maar krijgen hier bovenlokaal geen duidelijkheid over
- Gedifferentieerd regime: DG EPI heeft bovenlokaal een oefening lopen rond doelgroepenbeleid, maar de tijdlijn hierover is onduidelijk
- Digitalisering: de digitale wereld verandert veel sneller dan wij hierop kunnen anticiperen in de gevangenis, wat maakt dat veel waardevol aanbod wegvalt, omdat we op de digitale muren botsen.
- Doelgroepen in STRAP kunnen verkeerde accenten leggen die voor de lokale werking minder belangrijk zijn: vanuit het STRAP worden prioritaire doelgroepen naar voren geschoven (veelplegers, IFG, geradicaliseerden, psychische stoornissen). Dit zijn niet noodzakelijk de doelgroepen waar in Wortel de grootste noden liggen, maar we moeten ze wel opnemen.
- Afgelegen ligging: moeilijk om externe partners naar de gevangenis te krijgen

- Coronacrisis: in het volgende actieplan moet sowieso rekening gehouden worden met de nasleep van de coronacrisis, die nog heel beperkend zal werken op de mogelijkheden
- Regionaal werken kan mekaar vertragen / forceren : 4 gevangenissen in een kleine regio kan ervoor zorgen dat we aanbod op mekaar willen afstemmen, maar de gevangenissen zijn nog heel verschillend. Het mag niet dwingend voelen om aanbod regionaal uit te werken.
- Aanwezigheid Vlaamse diensten: door de groei in bovenlokale opdrachten en de blijvende herstructureringen en besparingen wordt de aanwezigheid van de collega's op de effectieve werkvloer meer en meer beperkt wat niet bevorderlijk is voor draagvlak. Bovendien zien we een tendens van versnippering waardoor er meer verschillende gezichten verschijnen, ipv één vast figuur.
- Kansen
 - LIO: door de komst van een nieuwe medewerker vanuit onderwijs krijgen de vaste figuren in de gevangenis ademruimte om verder in te zetten op het onderwijsaanbod
 - Dialoog: Vanuit De Rode Antraciet is een project rond herstelgericht werken goedgekeurd. Dit kan een goede bodem zijn om aan de slag te gaan met het thema.
 - Info uit FIP²: Vanuit de resultaten van het FIP² kunnen we doelgericht aan de slag met de doelgroep buitenlandse gedetineerden.
 - STRAP gebruiken om keuzes te maken en actieplan te versterken: we kunnen het strategisch plan gebruiken als hulpmiddel om bepaalde keuzes te maken en deze ook naar het bovenlokale niveau te versterken.
 - Actieplan om de lijn voor de komende twee jaren vast te leggen: Actieplan kan onze werking de focus geven die we momenteel nog missen.
 - Beleidsplan CAW
 - Regionaal werken kan mekaar versterken . Context van verschillende gevangenissen moet meer benut worden.
 - VDAB-beroepsopleidingen kunnen vanuit STRAP ook binnen de muren georganiseerd worden
 - Moderator heeft de afgelopen jaren extra budget kunnen inzetten op dialooggroepen. In de gevangenis van Hoogstraten heeft dit geresulteerd in een dialooggroep met seksueel delinquenten. Deze worden als waardevol ervaren. Is er mogelijkheid om deze expertise ook binnen te brengen? Er zijn ook extra middelen vanuit Vertel Herstel, wat een 1 op 1 traject zal zijn.
 - Modernisering videokanaal: een opwaardering van het videokanaal kan veel mogelijkheden geven naar communicatie en aanbod op cel
 - Onderzoek stagiaire CAW: stagiaire CAW doet een onderzoek naar de tevredenheid van gedetineerden over ons aanbod nav corona
 - DRA heeft via Porticus echter middelen gekregen om projecten rond participatie te ondersteunen

3.6 Bijlage 6: doelstellingen STRAP 2020 - 2025

- SD 1. We zetten in op een meer evidence-based hulp-en dienstverleningsaanbod
- SD 2. Alle Vlaamse beleidsdomeinen zetten maximaal in op hulp-en dienstverlening, en in het bijzonder op onderwijs, werk, welzijn, geestelijke gezondheidszorg en wonen, aan gedetineerden om re-integratie te bevorderen, zodoende ook recidive te beperken en nieuwe slachtoffers te voorkomen.
 - OD 2.1 We zetten in op de verdere ontwikkeling van de capaciteiten, competenties en kennis van gedetineerden

- OD 2.2 We investeren in de praktisch organisatie van het leven na detentie
- OD 2.3 We investeren in de (psychosociale) begeleiding van gedetineerden
- OD 2.4 We betrekken de gedetineerden bij de uitbouw van het hulp-en dienstverleningsaanbod
- SD 3. We besteden binnen de hulp-en dienstverlening bijzondere aandacht aan volgende doelgroepen: geradicaliseerden, gedetineerden met een psychische/psychiatrische problematiek (inclusief verslavingsproblematieken en geïnterneerden die in de gevangenis verblijven), veelplegers en daders van intrafamiliaal (incl. kindermishandeling) en seksueel geweld
 - OD 3.1 Via disengagementtrajecten op maat van de gedetineerden zetten we in samenwerking met DG EPI op de aanpak van radicalisering binnen de gevangenissen
 - OD 3.2 We investeren in de detectie van en het aanbod voor gedetineerden met een psychische en/of psychiatrische problematiek
 - OD 3.3 We investeren in de groep van gedetineerde veelplegers
 - OD 3.4 We investeren in een aanbod voor daders van intrafamiliaal en seksueel geweld
- SD 4. We zetten in op de overgang van het leven binnen en buiten de gevangenis zodat de gedetineerde het traject dat hij binnen de gevangenis heeft opgezet, kan verderzetten na zijn vrijlating en omgekeerd
 - OD 4.1 We brengen organisaties met elkaar in contact en leren hun werking kennen
 - OD 4.2 We bouwen aan een structuur om met gedetineerden aan trajecten te kunnen bouwen
 - OD 4.3 We investeren in zinvolle vrijetijdsbesteding via sport-en cultuurprogramma's voor gedetineerden met het oog op de verbinding met de buitenwereld
 - OD 4.4 We brengen de digitale wereld in de gevangenis met oog op de ontwikkeling van digitale vaardigheden
- SD 5. We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp-en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde